

ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА
(Пречистен текст)
Службен весник на РМ, бр. 170 од 29.12.2010 година

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува системот, организацијата и начинот на обезбедување заштита на децата.

Член 2

Заштитата на децата е организирана дејност заснована на правата на децата, како и на правата и обврските на родителите за планирање на семејството и на државата и единиците на локалната самоуправа за водење хумана популациона политика.

Заштитата на децата се остварува со обезбедување услови и ниво на животен стандард што одговара на физичкиот, менталниот, емоционалниот, моралниот и социјалниот развој на децата.

Државата, како и единиците на локалната самоуправа се грижат за давање соодветна материјална помош на родителите за издржување, подигнување, грижа и заштита на децата и организирање и обезбедување на развој на установи и служби за заштита на децата.

Член 3

Заштита на децата во смисла на овој закон се остварува преку обезбедување на определени права, средства и облици за заштита на децата.

Член 3-а

Во примената на одредбите на овој закон се тргнува од принципите на заштитата на правото на живот и развој на детето, заштитата на најдобриот интерес на детето, обезбедување минимум стандард за секое дете под еднакви услови, исклучување на каква било форма на дискриминација, почитување на правото на детето на слобода и безбедност на личноста, на сопствено мислење и слободно изразување, здружување и образование, услови за здрав живот и остварување на други социјални права и слободи на детето.

Член 3-б

Државата го обезбедува правото на детето да го изрази сопственото мислење за сите прашања кои се однесуваат на него и на мислењето на детето да му биде посветено должно внимание во согласност со годините на живот и зрелоста на детето. Изразувањето на детето може да биде непосредно или преку застапник или соодветен орган на начин и во согласност со утврдена процедура и закон.

Член 4

Права за заштита на децата во смисла на овој закон се:

- 1) детски додаток;
- 2) посебен додаток;
- 3) еднократна парична помош за новороденче;
- 4) партиципација и
- 5) родителски додаток за дете. Правата од став 1 на овој член под услови утврдени со овој закон ги обезбедува државата.

Поголем обем на правата од став 1 на овој член може да обезбеди општината, Градот Скопје и општината во Градот Скопје, доколку за тоа обезбеди средства од сопствени извори.

Начинот и критериумите за остварување на правата за заштита на децата од ставот 3 на овој член, со акт ги утврдува советот на општината, Советот на Градот Скопје и советот на општината во Градот Скопје.

Член 5

Облици на заштита на децата во смисла на овој закон се:

- 1) згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст;
- 2) одмор и рекреација на деца и
- 3) други облици на заштита.

Член 6

Дејноста на заштитата на децата е од јавен интерес.

Член 6-а

Во обезбедувањето на заштитата на детето и неговите права утврдени со закон се вклучени: родителите, семејството, старателите на детето и згрижувачкото семејство, како и од установите за деца, образовните, социјалните, здравствените и културните институции и поединци, институциите на државната и локалната власт и јавните организации и други физички и правни лица чии активности се поврзани со давање поддршка и помош на децата.

Член 7

Правата на децата утврдени во член 4 на овој закон се лични права и не можат да се пренесуваат.

Правата на децата што се состојат во парични примања, не можат да бидат предмет на извршување.

Член 8

Како дете, во смисла на овој закон, се смета секое лице до наполнети 18 години живот, како и лица со пречки во телесниот и менталниот развој до наполнети 26 години живот.

По исклучок од ставот 1 на овој член при остварување на детски додаток како дете се смета лице до наполнети 18 години живот и доколку лицето кое е на училишна возраст се наоѓа на редовно школување.

Член 9

Се забранува секоја форма на дискриминација врз основа на расата, боја на кожата, полот, јазикот, вероисповед, политичко или друго убедување, националното, етничкото или социјалното потекло, културна или друга припадност, имотната состојба, онеспособеноста, раѓањето или друг статус на детето или на неговиот родител или законски старател.

Се забрануваат сите облици на сексуално искористување и сексуална злоупотреба на децата (детска порнографија, детска проституција), насилно подведување, продажба или трговија со децата, психичко или физичко насилство и малтретирање, казнување или друго нечовечко постапување, сите видови на експлоатација, комерцијално искористување и злоупотреба на децата со кои се кршат основните човекови слободи и права и правата на детето.

Државата и институциите на системот ги преземаат сите мерки за заштита на децата од нелегалната употреба и други форми на злоупотреба на децата во нелегалното производство и трговија со опојни дроги, психотропни супстанции и прекурзори.

Се забранува злоупотреба на децата поради политичко или верско организирање и дејствување.

Се забранува вклучување на малолетни деца во вооружени судири и нивно регрутирање во единици кои изведуваат воени и други дејствија.

Државата и институциите на системот се должни да ги преземат сите потребни мерки за да ги обезбедат правата на детето и за спречување на сите облици на дискриминација и злоупотреба без оглед на местото каде се извршени овие дејствија, тежината, интензитетот и нивното времетраење.

Секој граѓанин е должен да пријави пред надлежен орган каква било форма на дискриминација, злоупотреба и искористување на дете во облиците наведени во ставовите 1, 2, 3, 4 и 5 од овој член и тоа веднаш по стекнувањето на сознание за настанот.

Член 9-а

Се забранува секаков вид директна или индиректна дискриминација и малтретирање во остварување на правата и облиците на заштита на децата утврдени со овој закон.

Забраната од ставот 1 на овој член се однесува на сите установи за социјална заштита и социјална сигурност кои решаваат за правата утврдени со законот, јавните установи за деца основани од Владата на Република Македонија, јавните установи за деца основани од општина, општините во градот Скопје, градот Скопје и приватните установи за деца основани од правни и физички лица, правно лице запишано како агенција за давање услуги на повик, како и физичко лице што врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитување на деца како професионална дејност.

Член 9-б

Директна дискриминација во смисла на членот 9-а од овој закон е секое постапување со кое барателот или корисникот на заштита на децата бил ставен во неповолна положба од други корисници во споредбени случаи заради расна, етничка или друга припадност.

Индиректна дискриминација во смисла на овој закон, постои кога со определена неутрална одредба, критериум или пракса, го става барателот или корисникот на заштита на децата во неповолна положба во однос на други лица, заради расна, етничка или друга припадност, освен доколку се утврдени критериуми или практики кои се објективно оправдани со легитимна цел и средствата за постигнување на таа цел, се соодветни и неопходни.

Член 9-в

Секое дискриминаторско дејствие сторено во вршењето на службената должност претставува основ за дисциплинска одговорност согласно со закон.

Член 9-г

Во управна постапка дозволена е жалба заради заштита од дискриминација.

По жалбата од ставот 1 на овој член одлучува надлежниот второстепен орган.

Против конечниот управен акт лицето кое смета дека е жртва на дискриминација може да поведе управен спор.

Член 9-д

Барателот или корисникот на заштита на децата (лицето) кој смета дека поради дискриминација му е повредено некое право, може да бара заштита на тоа право во посебна постапка пред надлежен суд во која се одлучува како за главно прашање, а може да бара и заштита во посебна постапка уредена во членот 9-ѓ од овој закон.

Судот и другите органи кои спроведуваат постапка во која предмет е прашањето на дискриминација, должни се дејствијата во постапката да ги преземаат итно и без одлагање, со цел да се испитаат сите тврдења за дискриминацијата.

Член 9-ѓ

Барателот или корисникот на заштита на децата кој тврди дека е жртва на дискриминација според одредбите на овој закон може да поднесе тужба и да бара:

1) да се утврди дека тужениот го повредил правото на тужителот на еднаков третман, односно дејствието коешто го презел или пропуштил може непосредно да доведе до повреда на правата на еднаквост во постапувањето (тужба за утврдување на дискриминација);

2) да се забрани преземање дејствија со кои се крши или може да се прекрши правото на тужителот на еднакво постапување, односно да се извршат дејствија со кои се отстранува дискриминацијата или нејзините последици (тужба за забрана или отстранување на дискриминација) и

3) да се надомести материјалната и нематеријалната штета причинета со повреда на правата заштитени со овој закон (тужба за надомест на штета).

За тужбените барања од ставот 1 на овој член одлучува надлежен суд со примена на одредбите од Законот за парнична постапка, ако со овој закон поинаку не е определено.

Барањата од ставот 1 на овој член може да се истакнат заедно со барањата за заштита на други права за кои се одлучува во парнична постапка, ако сите барања се во меѓусебна врска и ако ист суд е стварно надлежен за нив, без оглед дали за тие барања е пропишано решавање во општа или во посебна парнична постапка.

Член 9-е

За барањата од членот 9-ѓ од овој закон во прв степен стварно надлежен е основен суд, ако со закон поинаку не е одредено.

За судење во спорови од членот 9-ѓ на овој закон, покрај судот со општа месна надлежност, надлежен е и судот на чие подрачје тужителот има живеалиште, односно престојувалиште, како и судот на чие подрачје настапила штетата или е извршено дискриминаторското дејствие.

Член 9-ж

Пред започнувањето или во текот на постапката по повод тужбеното барање од членот 9-ѓ на овој закон, судот може на предлог на странката да одреди мерки за обезбедување. Со поднесувањето на предлогот на мерки за обезбедување потребно е:

- подносителот на барањето да направил веројатно дека е повредено неговото право на еднакво постапување и

- одредувањето на мерката да е потребно заради отстранување на опасноста од ненадоместлива штета, особено тешки повреди на правата на еднакво постапување.

За мерките од ставот 1 на овој член одлучува судот кој е надлежен за тужбените барања на начин и во постапка утврдена со закон.

Член 9-з

Ако странката во судска или друга постапка тврди дека согласно со одредбите на овој закон и е повредено нејзиното право на еднакво постапување, должна е да ги изнесе сите факти и докази кои го оправдуваат нејзиното тврдење. Докажувањето дека немало дискриминација паѓа на товар на спротивната странка.

Одредбата на ставот 1 од овој член не се применува во прекршочната и казнената постапка.

Член 9-с

Во парница по повод барањето од членот 9-ѓ на овој закон, може како замешувач на страна на лицето кое тврди дека е жртва на дискриминација да се придружи орган, организација, установа, здружение или друго лице, кое во рамките на својата дејност се занимава со заштита на правата на еднакво постапување за чиишто права се одлучува во постапката. За учеството на замешувачот одлучува судот со примена на одредбите на Законот за парнична постапка.

Судот ќе дозволи учество на замешувач од ставот 1 на овој член само со одобрение на лицето на чијашто страна замешувачот сака да се замеша.

Замешувачот од ставот 1 на овој член може да презема дејствија во постапка и во постапката ги има сите права што му припаѓаат на замешувачот.

Без оглед на резултатот на парницата замешувачот од ставот 1 на овој член сам ги сноси трошоците од своето учество во парницата.

Член 9-и

По повод барањето од членот 9-ѓ став 1 точка 1 на овој закон судот може да одлучи жалбата да не го задржува извршувањето или да одреди пократок рок за исполнување на обврските на тужениот.

Член 9-ј

Во постапките од членот 9-ѓ на овој закон секогаш е допуштена ревизија.

Член 9-к

Здруженија, установи или други организации кои се основани во согласност со постојните прописи, а имаат оправдан интерес за заштита на колективните интереси на одредена група или во рамките на својата дејност се занимаваат со заштита на правата на еднакво постапување, можат да поднесат тужба и во постапката пред судот да настапат како сопарничари против лицето кое го повредило правото на еднакво постапување, ако направат веројатно дека со постапувањето на тужениот е повредено правото на еднакво постапување на поголем број лица.

Во тужбата од ставот 1 на овој член може да се истакне барање:

1) да се утврди дека постапувањето на тужениот го повредило еднаквиот третман во однос на членовите на групата и

2) да се забрани преземање дејствија со кои се крши или може да се прекрши еднаквиот третман, односно да се извршат дејствија со кои се отстранува дискриминацијата или нејзините последици во однос на членовите на групата.

За тужбата од ставот 1 на овој член во прв степен одлучува основниот суд месно надлежен за тужениот или основниот суд на местото на кое е причинето дискриминаторското дејствие.

Другите одредби од овој закон, кои се однесуваат на тужбите од членот 9-ѓ став 1 на овој закон, на соодветен начин се применуваат на тужбата од ставот 1 на овој член.

Тужбата од ставот 1 на овој член е дозволена доколку постои согласност од лицето кое тврди дека е жртва на дискриминација.

Член 10

Згрижување и воспитание и одмор и рекреација на децата се организира и обезбедува во јавни и приватни установи за деца.

Установи за згрижување и воспитание на деца се: јавни (општинска детска градинка и детска градинка на општината во Градот Скопје) и приватна детска

градинка.

Згрижување и воспитание на деца може да се организира и остварува и во други установи и просторни услови, под услови утврдени со овој закон.

Установи за одмор и рекреација на деца се: јавни (општинско детско одморалиште, детско одморалиште на Градот Скопје и државно детско одморалиште) и приватно детско одморалиште.

Член 11

Установите за деца имаат својство на правно лице и се запишуваат во Централен регистар на Република Македонија.

Член 12

Установите за деца имаат статут.

Статутот го донесува органот на управување на установата за деца. Согласно на статутот на јавна установа за деца основана од општината и општината во Градот Скопје, дава советот на општината и на општината во Градот Скопје.

Согласност на статутот на јавна установа за деца основана од општината и Градот Скопје дава советот на општината и на Градот Скопје.

Согласност на статутот за јавна установа за деца основана од Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата), дава органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштитата на децата (во натамошниот текст: Министерство).

Заради специфичноста на заштитата на децата согласно на статутот на приватната установа за деца дава советот на општината на чие подрачје е седиштето на установата, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Доколку во рокот од ставот 6 на овој член советот на општината не се произнесе, се смета дека согласноста е дадена.

Член 13

Установата за деца има печат.

Во средината на печатот на јавната установа е грбот на Република Македонија, а од страна е името на Република Македонија, името и местото на установата.

Член 14

Развојот на дејноста за заштитата на децата се утврдува со програма за развој на дејноста за заштитата на децата.

Програмата од став 1 на овој член ја донесува Владата.

Владата ја утврдува мрежата на јавните детски градинки по предлог на Министерството по претходно мислење на советот на општината и на општината во Градот Скопје.

Владата ја утврдува мрежата на јавните детски одморалишта основани од општината и Градот Скопје по предлог на Министерството по претходно мислење на советот на општината и на Градот Скопје.

Владата ја утврдува мрежата на јавните детски одморалишта основани од Владата на предлог на Министерството.

При утврдување на мрежата на установи за деца од ставовите 3, 4 и 5 на овој член Министерството доставува до Владата преглед и на приватните установи за деца.

II. ПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

1. Детски додаток

Член 15

Детски додаток е право на детето и се обезбедува како паричен надоместок за покривање на дел од трошоците во подигање и развој на детето.

Член 16

Право на детски додаток се обезбедува на дете, државјанин на Република Македонија, кое е на редовно школување во Република Македонија.

Правото на детски додаток може да го оствари еден од родителите на детето, старател или лице на кое со решение на надлежниот центар за социјална работа му е доверено детето и живее во семејство со него (во натамошниот текст: корисник) под услови утврдени со овој закон.

Корисникот од ставот 2 на овој член треба да биде државјанин на Република Македонија со постојано место на живеење во Република Македонија последните три години пред поднесување на барањето.

Корисникот од ставот 2 на овој член правото на детски додаток може да го оствари само по еден основ.

Член 17

Странски државјанин кој има живеалиште на територијата на Република Македонија може да оствари детски додаток за дете согласно со овој закон и меѓународни договори.

Член 18

Детски додаток се остварува во зависност од возраста на детето и материјалната состојба на семејството.

Член 19

Право на детски додаток се обезбедува на дете до наполнување на 18 години живот, доколку е на редовно школување.

Дете кое наполно и трајно или за подолго од една година ќе остане неспособно за работа пред наполнети 15 години од животот или за време на редовното школување, има право на детски додаток за време на траењето на неспособноста на детето, но најдолго до 18 години живот.

Како наполно и трајно неспособно за работа се смета и дете на кое му е признато право на работно оспособување се до негово успешно завршување, но најдолго до 18 години живот.

По исклучок од став 1 на овој член право на детски додаток има дете кое поради болест или повреда е спречено редовно да ја посетува наставата и заради таквата спреченост вонредно го продолжува образованието согласно со закон.

Член 19-а

Детски додаток следува за децата што родителот ги издржува и тоа за: деца родени во брак или вон брак, посвоени деца, внуци, браќа, сестри како и за други деца земени на издржување.

За децата земени на издржување, детски додаток следува и кога тие имаат родители, ако:

- родителите им се наполно или трајно неспособни за работа;
- се на издржување казна затвор;
- им е одземено родителското право и
- родителите се на редовно школување.

Детски додаток од ставот 2 на овој член следува во случај кога и родителите и децата немаат имот или приходи од кои децата можат да се издржуваат. Детски додаток следува и за дете кое е без родителска грижа, а е сместено во згрижувачко семејство.

Член 20

Материјалната состојба на семејството се утврдува врз основа на приходите кои ги остварува семејството и бројот на членовите на семејството.

Член 20-а

Приходи врз основа на кои се утврдува материјалната состојба на семејството се сметаат приходите остварени по сите основи на сите членови на семејството како приход на семејството, и тоа:

- нето плата и надоместок на плата,
- пензиско примање согласно со закон,
- надоместок по основ на невработеност,
- приходи по основ на имот и имотни права,
- приходи по основ на вршење земјоделска дејност,
- приходи од самовработување,
- приходи од трговско друштво или приватна установа во сопственост на член на семејството,
- приходи по основ на интелектуална сопственост,
- приходи по основ на привремена работа во странство,
- примања остварени во странство на работници деташирани во странство,
- издржување врз основа на закон или судска одлука,
- дивиденди и други приходи од хартии од вредност,
- камати на штедни влогови,
- цивилна инвалиднина и
- други приходи.

Како приход во смисла на став 1 на овој член, не се сметаат: посебен додаток, надоместоци за телесно оштетување, паричен надоместок за помош и нега од друго лице, еднократна парична помош, еднократна парична помош за новороденче, родителски додаток за дете, приходите на згрижувачкото семејство, паричен надоместок за трошоците за згрижено лице во згрижувачко семејство и алиментација која ја дава родителот за издршка на детето од разведен брак.

При утврдување на правото на детски додаток, вкупно остварените приходи во претходната година на сите членови на семејството поединечно се собираат и се делат со 12, односно на онолку месеци за колку се остварени.

Просечните месечни приходи на сите членови на семејството од ставот 3 на овој член се собираат и се делат со бројот на членови на семејството.

Член 21

Семејство во смисла на овој закон го сочинуваат брачните, односно вонбрачните другари, децата родени во брак, вон брак или посвоени, посиноци, внуци без родители земени на издржување и малолетни браќа и сестри (доколку немаат родители и се без средства за егзистенција), кои сочинуваат заедница на живеење, стопанисување и трошење.

По исклучок од ставот 1 на овој член за член на семејство не се сметаат: лицата на кои државата им обезбедила целосно бесплатно издржување, кои престојуваат најмалку шест месеци во странство или се наоѓаат на издржување на казна затвор.

Член 21-а

Право на детски додаток има дете во семејство чии приходи по сите основи по

член на семејство изнесуваат до 2.415 денари, а за дете на самохран родител пресметковниот износ се зголемува за 75% и изнесува 4.226 денари. Износите од ставот 1 на овој член се усогласуваат со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 22

Детски додаток не следува:

- за дете кое поради воспитување, школување или оспособување е во завод или установа во кои целосно бесплатно е згрижено за време додека е во заводот или установата и
- за дете државјанин на Република Македонија за кое родителот остварил право на детски додаток согласно со прописите на друга држава.

Член 23

Висината на детскиот додаток изнесува:

- 1) за дете до 15 години живот, односно додека е редовен ученик во основно училиште 740 денари и
- 2) за дете од 15 до 18 години живот, односно додека е редовен ученик во средно училиште 1.175 денари.

Вкупниот месечен износ на детски додаток за децата за кои родителот го остварил правото изнесува 2.415 денари.

Износите од ставот 1 на овој член и вкупниот месечен износ од ставот 2 на овој член се усогласуваат со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

2. Посебен додаток

Член 24

За дете со специфични потреби кое има пречки во телесниот или менталниот развој или комбинирани пречки во развојот до 26 години живот се обезбедува посебен додаток како паричен надоместок.

Наод, оценка и мислење за потребата од остварување на посебен додаток дава стручен орган за оценка на видот и степенот на попреченоста на лицата во менталниот или телесниот развој.

Член 25

Дете со пречки во развојот и со специфични потреби во смисла на овој закон е:

- со тешки, потешки или најтешки пречки во телесниот развој;
- со умерена, тешка или длабока ментална попреченост,
- со најтешки облици на хронични заболувања;
- најтежок степен на оштетување на видот, слухот или говорот (слепо лице и практично слепо лице; практично глуво и тотално глуво лице; лице со потполно отсуство на говорот, лице со тешко оштетен говор поради детска парализа, лице со аутизам, лице со оштетен или изгубен порано стекнат говор) и
- со повеќе видови на пречки (комбинирани) во развојот.

Член 26

Право на посебен додаток има еден од родителите на детето кој ги исполнува условите од членот 16 на овој закон, за дете државјанин на Република Македонија со постојано место на живеење во Републиката, до навршени 26 години живот, доколку целосно не е институционално згрижено на товар на државата.

Член 27

Висината на посебниот додаток изнесува 4.346 денари.

Износот од ставот 1 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

3. Еднократна парична помош за новороденче

Член 28

Еднократна парична помош за новороденче се обезбедува на семејството за прво новородено дете.

За прво новородено дете се смета дете кое е прво живородено дете по ред на раѓање на децата на мајката, како и кога ќе роди повеќе деца одеднаш (близнаци, тројка и повеќе) при првото раѓање.

За прво новородено дете ќе се смета и првото посвоено дете.

Член 29

Право на користење на еднократна парична помош за новороденче има еден од родителите, државјанин на Република Македонија со постојано место на живеење во Република Македонија за дете родено на територијата на Република Македонија.

Висината на еднократната парична помош за новороденче изнесува 4.829 денари. Износот од ставот 1 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 29-а е избришан.

4. Партиципација

Член 30

Во зависност од материјалната состојба на семејството се обезбедува партиципација во трошоците за згрижување и воспитание и одмор и рекреација на деца во јавна установа за деца.

Партиципацијата од став 1 на овој член се обезбедува во цената на услугата по дете што ја плаќа родителот.

Партиципацијата се обезбедува од Буџетот на Републиката.

4-а) Родителски додаток за дете

Член 30-а

Родителски додаток за дете остварува мајка за своето трето живородено дете.

Правото од ставот 1 на овој член го остварува мајка која е државјанин на Република Македонија со постојано место на живеење во Република Македонија последните три години пред поднесување на барањето.

Правото од ставот 1 на овој член го остварува мајка која непосредно се грижи за детето за кое поднела барање, чии деца од претходниот ред на раѓање не се сместени во установа за социјална заштита, згрижувачко семејство или не се дадени на посвојување и на која не и е одземено родителското право над децата од претходниот ред на раѓање.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари ако мајката за време на бременоста не ги вршела задолжителните здравствени прегледи и контроли

согласно со закон.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари односно ќе го изгуби веќе оствареното право, доколку:

- не се вршат задолжителните вакцинации на детето согласно со закон и
- детето не биде запишано и редовно не ја следи наставата во основно училиште согласно со закон.

По исклучок од ставот 5 алинеја 2 на овој член правото на родителски додаток се остварува и за детето:

- кое поради болест или повреда е спречено редовно да ја посетува наставата и заради таквата спреченост вонредно го продолжува образованието согласно со закон и

- кое поради степенот на попреченоста не може да се образува согласно со закон.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари ако мајката во моментот на поднесувањето на барањето живее и работи во странство.

Правото од ставот 1 на овој член во случај мајката да не е жива, да го напуштила детето, или од оправдани причини да е спречена непосредно да се грижи за детето, правото наместо мајката може да го оствари таткото или старателот доколку ги исполнува условите од ставовите 1 до 7 на овој член.

Правото од ставот 1 на овој член ќе се остварува за трето новородено дете од 1 јануари 2009 година.

Член 30-б

Родителскиот додаток за трето дете од членот 30-а се исплатува месечно, за период од десет години, во висина од 8.048 денари.

Износот од ставот 1 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Во случај мајката да роди повеќе деца одеднаш (близнаци, тројка и повеќе) ќе остварува родителски додаток во висина и за период утврдени во ставот 1 на овој член.

Член 30-в

Поблиските услови, критериуми и начинот на остварување на правата за заштита на децата од членовите 28, 29, 30-а и 30-б на овој закон ги пропишува министерот.

5. Постапка за остварување на права за заштита на децата

Член 31

Постапката за остварување на правото за заштита на деца се поведува по писмено барање на родителот, односно старателот на детето или лицето од членот 16 став 2 на овој закон.

Член 32

По барање за остварување на правото за заштита на децата од членот 4 на овој закон освен за правото од точката 4, решава центарот за социјална работа, надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште, а за еднократна парична помош за новороденче и за родителски додаток за дете решава центарот надлежен за подрачјето на кое мајката има постојано место на живеење.

По жалба против решението на центарот за социјална работа од ставот 1 на овој член решава министерот.

Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Член 32-а е избришан.

Член 33

Центарот за социјална работа издава потврда и уверение за статусот на корисникот на правата за заштита на децата од членот 4 став 1 точки 1, 2, 3 и 5 на овој закон согласно со службената евиденција, во рок од десет дена од денот на поднесувањето на барањето.

По барање на центарот за социјална работа правните и физичките лица се должни да дадат податоци што претставуваат доказ за остварување на правата на децата утврдени со овој закон.

Член 34

Остварувањето на едно од правата за заштита на децата, не го исклучува користењето на друго право согласно со овој закон.

Член 35

Поднесувачот на барањето е одговорен за вистинитоста на податоците во барањето.

Член 36

Во постапката за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче надлежниот орган е должен да донесе решение во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето со потребната документација.

Формата и содржината на образецот на барањето и потребната документација за остварување на правото од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Во случај кога надлежниот орган нема да донесе решение во рокот определен во ставот 1 на овој член, поднесувачот на барањето во рок од пет дена има право да поднесе барање за донесување решение до директорот на надлежниот орган.

Формата и содржината на образецот на барањето од ставот 3 на овој член го пропишува министерот.

Директорот на надлежниот орган во рок од пет дена од приемот на барањето донесува решение по барањето од ставот 3 на овој член со кое ќе констатира дека барањето на странката е уважено, врз основа на кое странката ќе го оствари правото од ставот 1 на овој член.

Решението од ставот 5 на овој член директорот го донесува откако претходно ќе утврди дека поднесокот не содржи формални недостатоци; се доставени сите прилози; поминал рокот за решавање утврден во став 1 на овој член и барањето за донесување решение е поднесено во рокот и на пропишаниот образец од ставовите 3 и 4 на овој член.

Кон барањето за донесување решение од ставот 3 на овој член странката поднесува копие од барањето од ставот 2 на овој член.

Во постапката за остварување на правата за заштита на деца се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 37

Правото за заштита на деца се остварува од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето освен за еднократната парична помош за новороденче и за родителскиот додаток за дете.

Правото за детски додаток и правото на посебниот додаток се признава за една година, согласно со одредбите утврдени во овој закон.

Барањето за остварување на правото на еднократна парична помош за новороденче со потребната документација се поднесува до надлежниот центар за

социјална работа, најдоцна до наполнети три месеци живот на детето, а за посвоено дете најдоцна до три месеци од заведувањето на посвоеното дете во книгата на родените.

Барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете со потребната документација се поднесува до надлежниот центар за социјална работа, најдоцна до наполнети три месеци живот на детето и правото на родителски додаток за дете се остварува од месецот во кој настанало раѓањето на детето.

Редоследот на раѓањата на децата кај правото на родителски додаток за дете се утврдува спрема бројот на живи деца на мајката утврдени во однос на денот на поднесување на барањето за остварување на правото на родителски додаток за дете, спрема датата и часот на раѓањата запишани во матичната книга на родените.

Барање за продолжување на правото за детски додаток и посебен додаток се поднесува во месецот пред месецот во кој истекува правото, а најдоцна еден месец по истекот на правото.

Барањето за продолжување на правото за детски додаток и посебен додаток поднесено после истекот на рокот утврден во ставот б на овој член ќе се смета како ново барање и барателот ќе стекне право првиот ден на наредниот месец од месецот во кој е поднесено барањето.

Барањето за продолжување на правото родителски додаток за дете за наредната година се поднесува до 31 март во таа година.

Барањето за продолжување на правото родителски додаток за дете поднесено после рокот утврден во ставот 8 од овој член ќе се смета како ново барање и барателот ќе се стекне со продолжување, односно користење на правото првиот ден на наредниот месец од месецот во кој е поднесено барањето за продолжување на правото.

Член 38

Корисникот на правото од членот 4 став 1 точки 1, 2 и 5 на овој закон е должен надлежниот центар за социјална работа да го извести за секоја промена на фактите и околностите кои биле основа за признавање на правото за заштита на децата најдоцна во рок од 15 дена од денот кога настанале тие промени.

Член 39

Доколку правото е остварено и исплатено спротивно на одредбите на овој закон, примениот износ корисникот е должен да го врати согласно со овој закон.

Корисникот, кој со решение на центарот или решение на јавна установа за деца остварил право од членот 4 на овој закон, е должен да ги врати примените средства и да ја надомести штетата, ако:

- врз основа на нецелосни или неточни податоци, за кои знаел или морал да знае дека се нецелосни или неточни, односно на друг противправен начин остварил право од заштита на децата на кое немал право според одредбите на овој закон или правото го остварил во повисок износ од износот што му следувал за конкретното право согласно со законот и

- правото од заштита на деца го остварил поради тоа што без оправдани причини не пријавил промена која влијае на престанокот или висината на правото, а знаел или морал да знае за таа промена.

Барањето за враќање на износот на исплатените средства и барањето за надомест на штета застарува со истекот на роковите предвидени во Законот за облигационите односи.

Роковите на застареност за барање за враќање на износот на исплатените средства и за барањето за надомест на штета согласно со овој закон почнуваат да течат од денот кој е утврден со конечното решение дека корисникот го стекнал

правото на заштита на деца на противправен начин.

Центарот, односно јавната установа за деца кога ќе утврди дека корисникот остварил право за заштита на деца на начин утврден во овој член ќе донесе решение со кое на корисникот ќе му престане правото од заштита на деца.

Кога решението на центарот, односно на јавната установа, со кое на корисникот му престанува правото од заштита на деца, ќе стане конечно, центарот, односно установата, ќе го повика корисникот на правото од заштита на деца да се спогодат за износот, начинот и рокот за враќање на примените средства, како и за висината на причинетата штета која тој треба да ја надомести.

Ако корисникот на правото од ставот 2 на овој член и центарот не се спогодат, центарот ќе поднесе тужба до надлежниот суд за враќање на примените средства и право на надомест на штета.

Член 39-а

За дете што стапило во брак престанува правото на користење на детски додаток со првиот ден на наредниот месец од месецот на стапување во брак.

Член 39-б

Надлежниот центар за социјална работа е должен најдоцна до 5-ти во месецот да достави до Министерството извештај за користењето на средствата за последниот месец и барање за потребните средства за исплата на правата од членот 4 точки 1, 2, 3 и 5 на овој закон за наредниот месец со вкупниот број деца и семејства, односно корисници за кои треба да се исплатат правата.

Член 40

Поблиските услови, критериуми и начинот на остварување на правата за заштита на деца од член 4 на овој закон со општ акт ги утврдува министерот.

III. ОБЛИЦИ НА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

1. Згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст

Член 41

Згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст е облик на заштита на деца кој како дејност се организира за згрижување, престој, нега, исхрана, воспитание, образование, спортско-рекреативни, културно-забавни активности, мерки и активности за подобрување и зачувување на здравјето и за поттикнување на интелектуалниот, емоционалниот, физичкиот, менталниот и социјалниот развој на детето до 6 години живот, односно до вклучување во основното образование.

2. Одмор и рекреација на деца

Член 42

Одморот и рекреацијата на децата е облик на заштита на деца кој како дејност се организира за престој, активен одмор, социјализација на децата, воспитни, образовни, културно-забавни, спортско-рекреативни и други активности со децата за развивање на психомоторниот развој на децата и способност за договарање, почитување на разликите и соработка во групи, способност за прифаќање на себеси и другите и ориентација во просторот.

3. Други облици на заштита

Член 43

За развој на личноста на детето, талентот, менталните, физичките, креативните и другите способности, подготвување за самостоен и одговорен живот се обезбедуваат и други облици на заштита на децата како програмски активности од областа на културата, издавачката, згрижувачката и воспитната дејност, екологијата, уметноста, рекреативни и слободни активности и спортот.

Програмираните активности од став 1 на овој член се остваруваат согласно со посебни програми кои ги изработува соодветна научна установа односно специјализирана стручна установа или институција, а ги донесува министерот.

За подобро физичко и психичко закрепнување рехабилитација, ресоцијализација и социјална реинтеграција на детето кое е жртва на некој облик на занемарување, експлоатација, злоупотреба, мачење, трговија или друг облик на свирепо постапување наведени во членот 9 ставови 1 и 2 од овој закон, како и доколку носи последици и трауми од вооружени судири, државата презема посебни програми и активности.

IV. ДЕТСКА ГРАДИНКА

1. Дејност

Член 44

Дејноста згрижување и воспитание на децата од предучилишна возраст се обезбедува и остварува во детска градинка.

Јавната детска градинка може да обезбедува престој и исхрана и за деца над шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст.

За децата кои не се опфатени со згрижување и воспитание во детската градинка може да се организираат и други скратени вонинституционални форми за згрижување и воспитание согласно со овој закон.

Член 45

Јавна детска градинка запишува и прима деца врз основа на пријави преку целата година.

Ако во детската градинка од ставот 1 на овој член има пријавено поголем број на деца отколку што има слободни места, за приемот решава комисија за прием на деца.

Составот и начинот на работа на комисијата од став 2 на овој член, како и критериумите за прием на деца во градинката ги утврдува управниот одбор на градинката во согласност со советот на општината и советот на општината во Градот Скопје.

Комисијата ја именува директорот.

Комисијата од став 2 на овој член е надлежна да решава и за остварување на правото за партиципација.

По жалба против решението на комисијата решава Министерството.

Родителите се должни при приемот на детето во градинката да приложат потврда од педијатар за здравствената состојба на детето односно наод и мислење од соодветна стручна институција за дете со пречки во менталниот развој или телесна попреченост.

Органот на управување на јавната детска градинка посветува внимание и ги следи состојбите по однос на приемот на децата со пречки во развојот, односно за социјално-економските услови во семејството.

Правата и обврските на градинката и корисниците на услугите се уредуваат со

договор, со кој особено се регулираат меѓусебните односи на давателот и корисникот на услугата, квалитетот на услугата, начинот на плаќањето, изборот на програмата, должината на престојот на детето во установата и други прашања во поглед на заштита на детето и дејноста на градинката.

Член 46

Дејноста на детската градинка се остварува според програми за остварување на дејноста.

Родителите имаат право за своите деца во детските градинки да избираат програми за згрижување и воспитание на децата.

Детската градинка е должна на родителите да им ги претстави програмите кои ги изведува, нивните цели, содржини и методи на работа.

Член 47

Во детската градинка активностите се изведуваат на македонски јазик и кирилско писмо.

За децата на припадниците на другите заедници воспитно-образовните активности во јавните детски градинки се изведуваат на јазикот на соодветната заедница, за група деца, согласно со одредбите на овој закон.

Доколку постои интерес за изведување на активности и на други јазици, воспитно образовните активности во детски градинки може да се изведуваат за група деца согласно со одредбите на овој закон.

Член 48

Јавната детска градинка организира згрижување и воспитание и на деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост, сообразно на видот и степенот на попреченоста.

Како деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост се сметаат: слепи и слабовидни деца, глуви и наглуви деца, деца со пречки во говорот, деца со телесна инвалидност како и деца со тешкотии во однесувањето и личноста.

Згрижувањето и воспитанието на децата со лесна попреченост во менталниот развој и телесна попреченост од ставот 2 на овој член, кои имаат потреба од прилагодено изведување на програмите за предучилишни деца со дополнителна стручна помош или со прилагодени програми, се организира во редовните групи.

Згрижувањето и воспитанието на децата со умерена попреченост во менталниот развој или телесна попреченост од ставот 2 на овој член, се организира во посебни групи според посебни програми.

Член 49

Јавната детска градинка одделни услуги од својата дејност може да организира и во други просторни услови (основно училиште, болница, дом на култура, месна заедница и други установи, во станот на родителите), како и давање одредени услуги од дејноста на градинката на деца и семејства, согласно со овој закон.

Кога во местото на живеење нема јавна детска градинка, односно детската градинка нема слободни места, а родителите имаат интерес за вклучување во детска градинка на одреден број деца, според кои во согласност со нормативите и стандардите за вршење на дејноста може да се формира една група, детската градинка одделни услуги од својата дејност, во согласност со Министерството може да организира во други просторни услови.

Јавната детска градинка може да организира и повремено чување на деца во домашни услови кое ќе го остварува со постојниот кадар од детската градинка и надворешни соработници и стручни работници со кои детската градинка склучува договор со кои се уредуваат меѓусебните права и обврски.

Поблиските услови и начинот на повремено чување на деца во домашни услови

од ставот 3 на овој член и на услугите од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот со општ акт.

Член 50

Во состав на јавна детска градинка може да се формира советувалиште за деца и родители.

Поблиски критериуми за формирање и работа на советувалиштето донесува министерот.

Член 51

Во детска градинка можат да се организираат и други институционални активности за задоволување на специфичните интереси и потреби на детето во насока на јакнење на личноста на детето со развивање на неговите телесни, интелектуални, културни и други способности.

Програмските активности од став 1 на овој член, се остваруваат согласно со посебни програми кои ги донесува директорот на детската градинка по предлог на стручниот тим, а ги одобрува управниот одбор на градинката.

2. Организација и содржина на дејноста во детската градинка

Член 52

Организацијата и содржината на дејноста се остварува преку програми.

Воспитно-образовната работа во јавна детска градинка ќе се изведува според Основите на програмата за воспитно-образовната работа со деца од предучилишна возраст во јавните детски градинки кои ги изготвува Бирото за развој на образованието, а ги донесува со акт министерот.

Основите на програмата за воспитание и образование на децата со пречки во менталниот развој и телесна попреченост од членот 48 на овој закон ги изготвува Бирото за развој на образованието, а ги донесува со акт министерот.

Со Основите на програмата од ставовите 2 и 3 на овој член се уредуваат особено теоретските основи и принципи, целите врз кои е заснована програмата, примери на активности, очекувани резултати и соработка со родителите.

Другите програми за остварување на дејноста на јавна детска градинка ги изработува научна установа односно специјализирана стручна установа или институција, а ги донесува со акт министерот.

Програмите од ставовите 2, 3 и 5 на овој член се менуваат согласно со резултатите од следењето и вреднувањето на реализацијата на програмите и на примената на проектите кои се остваруваат во дејноста.

Иницијатива за менување на програмите од ставовите 2, 3 и 5 на овој член, можат да даваат и детските градинки, установи и други правни и физички лица.

Член 53

Програмата за згрижување и воспитание на приватната детска градинка ја донесува основачот по претходно прибавено позитивно мислење од Министерството.

Мислењето од ставот 1 на овој член го дава министерот на предлог на комисија составена од два претставника од научна установа, односно институција, еден претставник од Бирото за развој на образованието, еден претставник од специјализирана стручна установа и еден претставник од Министерството.

Трошоците за работа на комисијата од ставот 2 на овој член ги покрива основачот на приватната детска градинка.

Програмата од став 1 на овој член, во зависност од видот, обемот и карактерот на дејноста ги содржи условите, критериумите и стандардите за вршење на дејноста,

утврдени со овој закон како и времетраењето, целите и содржините на активностите.

Во приватната детска градинка згрижувањето и воспитанието на деца од предучилишна возраст може да се оствари согласно со програмите од членот 52 на овој закон, за што одлучува органот на приватната детска градинка во согласност со актот за основање.

Кога во приватна детска градинка воспитно образовната програма се одвива според посебните педагошки и други принципи и начела Steiner, Decroly, Montessori и друго, министерот дава позитивно мислење откако комисијата од ставот 2 на овој член ќе утврди дека програмата е признаена од соодветно меѓународно здружение.

Член 54

Детската градинка според времетраењето остварува програми за:

- целодневен престој;
- полудневен престој;
- скратени програми;
- пилот програми и
- вонинституционални форми за активности со деца.

Детската градинка може да остварува и програма за продолжен престој на деца според потребите и работното време на корисниците на овие услуги.

Програмите за целодневен престој траат од 8 до 11 часа и може да се изведуваат предпладне, попладне, целодневно или наизменично.

Програмите за полудневен престој траат од 4 до 6 часа и може да се изведуваат предпладне, попладне или наизменично.

Скратените програми траат од 240 до 600 часа годишно.

Програмите за целодневен престој и програмите за полудневен престој се наменети за деца на возраст до поаѓање во основно училиште и опфаќаат згрижување и воспитување на децата.

Скратените програми се наменети за деца од недоволно развиени подрачја и ридско-планински и погранични региони и населени места со наталитет понизок од половината од просечниот наталитет во Република Македонија, на возраст од три години до поаѓање во основно училиште и опфаќаат згрижување и воспитување на децата со или без исхрана на децата.

Скратените програми се наменети и за деца на подолготрајно болничко лекување. Вонинституционални активности - тоа се кратки програми во траење од три часа дневно коишто можат да опфатат: игри, игровни активности, креативни работилници, детски работилници од подрачјето на културата и уметноста, спортски активности, наменети за деца на возраст од три години до поаѓање во основно училиште - се организираат и изведуваат од јавните детски градинки по добиено одобрение од министерот по мислење на комисијата од членот 53 став 2 на овој закон.

Пилот-програми - се програми со посебни педагошки принципи кои се изведуваат во јавни детски градинки по добиено одобрение од министерот по мислење на комисијата од членот 53 став 2 на овој закон.

Член 55

Работата во детската градинка се организира во групи, во зависност од возраста на децата по правило во хомогени групи и тоа:

- 1) до 12 месеци од 6 до 8 деца
- 2) над 12 месеци до 18 месеци од 8 до 10 деца
- 3) над 18 месеци до 2 години од 10 до 12 деца
- 4) над 2 години до 3 години од 12 до 15 деца
- 5) над 3 години до 4 години од 15 до 18 деца

6) над 4 години до 5 години од 18 до 20 деца

7) над 5 години до 6 години од 20 до 25 деца.

По исклучок од ставот 1 на овој член, во зависност од возраста на децата, може да се организира:

1) Хетерогена група

до две години од 10 до 12 деца

од две години до поаѓање во

основно училиште од 18 до 20 деца

2) Комбинирана група

од 12 месеци до поаѓање во

основно училиште од 15 до 20 деца и

3) група деца со пречки

во развојот од 5 до 8 деца

4) Група деца од шест години, односно

од поаѓање во основно училиште

до десет години од 20 до 30 деца.

Во групите од ставот 1 и во точките 1 и 2 од ставот 2 на овој член може да се вклучи едно дете со лесни пречки во менталниот развој или телесна попреченост, во кој случај бројот на децата во групите се намалува за две деца.

По исклучок, во зависност од условите за работа, потребата на децата и родителите или програмите за остварување на дејноста, јавната детска градинка во групите може да има поголем број на деца, односно помал број на деца од бројот на деца утврдени во ставовите 1 и 2 на овој член, за што согласност дава основачот на установата врз основа на претходно прибавено писмено мислење од министерот.

Член 56

Во јавната детска градинка може да се согледуваат можности за воведување на нови воспитно-образовни содржини, форми, методи и средства.

Јавната детска градинка во која ќе се согледуваат можностите од став 1 на овој член ја определува министерот.

Член 57

Педагошко-методска практика на студентите се изведува во јавна детска градинка.

Поблиски прописи за начинот на работа и обезбедување услови за остварување на педагошко методската практика на студентите од соодветните студии за предучилишно воспитание и други соодветни факултети од ставот 1 на овој член донесува министерот.

Член 58

Детската градинка заради зачувување и унапредување на здравјето на децата ја следи дневната здравствена состојба на децата, соработува со установи надлежни за здравствена заштита на децата и спроведува превентивни мерки за заштита на здравјето на децата.

Детската градинка има обврска во случај на појава на нарушување на нормалната здравствена состојба да го извести родителот на детето, а во случај на поголем број на заболени деца, веднаш да ги извести надлежната здравствена установа и Министерството за труд и социјална политика како и основачот.

Член 59

Јавната детска градинка донесува годишна програма за работа.

Годишната програма за работа содржи особено: организација и работно време на градинката, програмите на детската градинка, распоредување на децата во групи,

работата на директорот и стручните и други работници, соработка со родителите, соработка со воспитно-образовни, спортски, здравствени, културни, научни и други установи, фондации, здруженија, активности за вклучување на децата во градинка, перманентно стручно усовршување на вработените, работа на стручните органи и други работи за остварување на дејноста.

Програмата за работа од став 1 на овој член, детската градинка е должна да ја донесе најдоцна до 30 септември во тековната година за наредната година.

V. ВРШЕЊЕ ОДРЕДЕНИ РАБОТИ ОД ДЕЈНОСТА ЗГРИЖУВАЊЕ И ВОСПИТАНИЕ НА ДЕЦА ОД ДРУГИ ПРАВНИ И ФИЗИЧКИ ЛИЦА

Член 59-а

Правни и физички лица можат да вршат одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца под услови и на начин утврдени со овој закон за вршење на тие работи.

Член 59-б

Физичко лице може самостојно да врши работи од дејноста згрижување и воспитание на деца, како професионална дејност за организирање и остварување на згрижување или престој, нега и исхрана до три деца од предучилишна возраст и не помалку од два часа дневно.

Член 59-в

Физичко лице може самостојно да врши работи од дејноста згрижување и воспитание на деца, како професионална дејност и за организирање и остварување на згрижување или престој, нега и исхрана и за деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост до три деца на возраст до десет години и не помалку од два часа дневно.

Член 59-г

Одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца и тоа чување и нега на деца од предучилишна возраст на повик може да врши правно лице запишано во судски регистар, како агенција за давање услуги за чување и нега на деца од предучилишна возраст.

Главата V. ЗАБАВИШНИ ГРУПИ ВО ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ и членовите 60 и 61 се избришани.

VI. ДЕТСКО ОДМОРАЛИШТЕ

1. Дејност

Член 62

Дејноста одмор и рекреација се обезбедува и остварува во детско одморалиште. Ако во јавното детско одморалиште има пријавено поголем број на деца отколку што има слободни места, за приемот решава комисија за прием на деца.

Составот и начинот на работа на комисијата од ставот 2 на овој член, како и критериумите за приемот на деца во одморалиштето ги утврдува управниот одбор на одморалиштето во согласност со советот на општината и Советот на Градот Скопје, за одморалиште основано од општината и Градот Скопје, а Министерството за јавно детско одморалиште основано од Владата.

Комисијата ја именува директорот.

Комисијата од ставот 2 на овој член е надлежна да решава и за остварување на правото за партиципација.

Органот на управување на јавното детско одморалиште води грижа по однос на приемот на децата за социјално-економските услови во семејството.

Со договор се уредуваат правата и обврските на детското одморалиште и корисниците на услугите на одмор и рекреација.

Член 63

Одмор и рекреација може да се организира и за деца со пречки во развојот. Одмор и рекреација за деца со пречки во развојот се организира според посебни програми.

Член 64

Родителите имаат право за своите деца да изберат програми за одмор и рекреација во детските одморалишта.

Детското одморалиште е должно на родителите да им ги претстави програмите кои ги изведува, нивните цели, содржини и методи на работа.

2. Организација и содржина на дејноста

Член 65

Одмор и рекреација во јавно детско одморалиште се остварува според програми за остварување на дејноста кои ги изработува научна или специјализирана стручна установа, односно стручен орган, а ги донесува министерот.

Програмите за дејноста одмор и рекреација на деца содржат особено: назив на програмата, вид и траење, основни задачи и активности.

Програмите се менуваат и осовременуваат согласно со резултатите од следењето и вреднувањето на реализацијата на програмите и на примената на проектите кои се остваруваат во дејноста.

Иницијатива за менување и осовременување на програмите од ставот 1 на овој член, можат да даваат и детските одморалишта, установите и други правни и физички лица.

Програмата за одмор и рекреација на приватното детско одморалиште ја донесува основачот по претходно прибавено позитивно мислење од Министерството.

Мислењето од ставот 5 на овој член го дава министерот на предлог на комисијата од членот 53 став 2 на овој закон.

Програмата од став 5 на овој член во зависност од видот, обемот и карактерот на дејноста, ги содржи условите, критериумите и стандардите за вршење на дејноста утврдени со овој закон како и времетраењето, целите и содржините на активностите.

Во приватно детско одморалиште одморот и рекреацијата на деца може да се оствари согласно програмите од ставот 1 на овој член, за што одлучува органот на приватното детско одморалиште во согласност со актот за основање.

Член 66

Јавно детско одморалиште организира и спроведува програми за:

- зимување;
- летување;
- настава во природа и
- други програми (екскурзии, кампување, излети, походи, семинари, мини-скијачка школа, рекреативно-еколошка школа, исхрана на децата и друго).

Програмата за зимување е наменета за деца од училишна и предучилишна возраст за време на зимскиот распуст, а во останатиот период од зимата детското

одморалиште може да работи како установа, односно одморалиште од отворен тип.

Програмата за летување е наменета за деца од предучилишна возраст и за деца од училишна возраст за време на летниот распуст.

Програмата за настава во природа е наменета за деца од училишна возраст и ќе се остварува во согласност со наставните планови на основните училишта.

Другите програми од став 1 алинеја 4 на овој член ќе се остваруваат во зависност од потребите на корисниците и слободните термини во детското одморалиште.

Детското одморалиште во времето кога не ги остварува програмите од ставот 1 на овој член може да работи како одморалиште од отворен тип и да дава и други услуги од областа на угостителско-туристичката дејност, маркетингот како и други услуги, освен организирање и давање на услуги на игри на среќа, коцкарници, казина, барови и слично.

Член 67

Работата во детското одморалиште се организира во групи, во зависност од возраста на децата и тоа:

- 1) до 7 години живот од 6 – 8 деца
- 2) над 7 до 10 години живот од 10 – 15 деца
- 3) над 10 до 13 години живот ... од 15 – 18 деца
- 4) над 13 до 15 години живот ... од 18 – 20 деца
- 5) над 15 до 18 години живот ... од 20 – 25 деца.

Член 68

Јавното детско одморалиште донесува годишна програма за работа.

Годишната програма за работа содржи особено: организација и работно време на одморалиштето, исхраната, видот на програмите на детското одморалиште, времетраењето на смените на одделните облици на одмор и рекреација, работата на директорот и другите работници во одморалиштето, соработка со воспитно-образовни, спортски, здравствени, културни, научни и други установи, фондации и здруженија, работа на стручните органи и други работи за остварување на дејноста.

Програмата од став 1 на овој член, детското одморалиште е должно да ја донесе најдоцна до 30 септември во тековната година за наредната година.

VII. ОСНОВАЊЕ И ПРЕСТАНОК

Член 69

Општинска детска градинка и детска градинка на општината во Градот Скопје основа општината и општината во Градот Скопје.

Советот на општината и советот на општината во Градот Скопје донесува одлука за основање на јавна детска градинка од ставот 1 на овој член, по претходно прибавено мислење од Министерството.

Општинско детско одморалиште и детско одморалиште на Градот Скопје основа општината и Градот Скопје.

Советот на општината и Советот на Градот Скопје донесува одлука за основање на јавно детско одморалиште од ставот 3 на овој член, по претходно прибавено мислење од Министерството.

Државно детско одморалиште основа Владата на предлог на Министерството.

Средствата за основање и работа на установата од ставовите 1, 3 и 5 на овој член ги обезбедува основачот.

Член 70 е избришан.

Член 71

Установа за деца може да се основа и да почне со работа, ако:

- е обезбеден потребен број деца, согласно пропишаните стандарди и нормативи за вршење на дејноста;
- се обезбедени соодветни просторни услови, опрема и дидактички средства, согласно со пропишаните стандарди и нормативи за вршење на дејноста;
- се донесени програми за вршење на дејноста;
- се обезбедени соодветни и стручни и други работници, согласно со пропишаните стандарди и нормативи за вршење на дејноста и
- се обезбедени потребни финансиски средства.

Одредбите од ставот 1 на овој член се применуваат и во случаите на проширување на програмите за вршење на дејноста на детската градинка и на детското одморалиште.

Стандардите и нормативите за вршење на дејноста од став 1 на овој член, ги донесува министерот.

Во стандардите и нормативите за вршење на дејноста се утврдуваат и нормативите за исхрана, стандардите за санитарно-хигиенски услови, како и стандарди за потребното работно време за остварување на дејноста (згрижувачката, воспитната, образовната и друга дејност за детските градинки) и критериуми за развиеност на установите.

Министерот поблиску ги пропишува стандардите и нормативите за вршење на дејноста на детската градинка, односно на детското одморалиште.

Член 72

Основачот е должен при основање на јавна установа за деца да формира комисија која во согласност со овој закон извршува подготовка за отпочнување со работа на установата.

Член 73

Установата за деца може да отпочне со работа откако министерот ќе утврди дека се исполнети условите утврдени со овој закон и другите прописи и ќе донесе решение за вршење на дејноста.

Решението од ставот 1 на овој член се донесува врз основа на мислење на комисија, составена од три члена, именувани од министерот.

Комисијата од ставот 2 на овој член врши непосреден увид со цел да утврди дали се исполнети условите од ставот 1 на овој член, врз основа на што изготвува мислење.

По донесување на решението од став 1 на овој член, установата за деца се запишува во Централниот регистар на Република Македонија.

Против решението од ставот 1 на овој член, може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Установата за деца се запишува во централен регистар на установи што го води Министерството.

Општината и општината во Градот Скопје, за своето подрачје водат регистар за јавните установи за деца основани од општината и општината во Градот Скопје и податоците од извршениот упис во регистарот ги доставуваат до Министерството.

Општината и Градот Скопје, за своето подрачје водат регистар за јавните установи за деца основани од општината и Градот Скопје и податоците од извршениот упис во регистарот ги доставуваат до Министерството.

Формата, содржината и начинот на водење на регистрите од ставовите 6, 7 и 8 на овој член ги пропишува министерот.

Член 74

Установа за деца престанува со работа, ако:

- не се спроведуваат одредбите од овој закон, подзаконските акти и други прописи;
- со правосилна судска одлука се утврди ништовност на уписот на установата во Централниот регистар на Република Македонија;
- е изречена мерка за забрана за вршење на дејноста, заради неисполнување на условите за вршење на дејноста, а во рок определен за извршување на мерката не се исполнети условите за вршење на таа дејност, односно не ја промени дејноста;
- се припои или спои со друга установа или подели на две или повеќе установи;
- основачот донесе акт за престанување на установата за деца ако престанала потребата, односно условите за вршење на дејноста за која установата за деца била основана и
- не исполнува други услови пропишани со закон.

Член 75

Постапката за престанување со работа на установата за деца основана од Владата ја покренува и води Министерството.

Предлог за престанок со работа на јавна установа од ставот 1 на овој член до основачот поднесува Министерството.

Одлука за престанок со работа на установата од ставот 1 на овој член донесува Владата.

Одлуката за престанок со работа се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Постапката за престанување на работата на јавна детска градинка ја покренува и води основачот.

Одлука за престанок на работа на установата од ставот 5 на овој член, донесува советот на општината и советот на општината во Градот Скопје по претходно прибавено мислење од Министерството.

Постапката за престанување на работата на јавно детско одморалиште основано од општината и Градот Скопје ја покренува и води основачот.

Одлука за престанок на работата на установата од ставот 7 на овој член, донесува советот на општината и Советот на Град Скопје по претходно прибавено мислење од Министерството.

Одлуката од ставот 6 на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и службениот гласник на општината и општината во Градот Скопје, а одлуката од ставот 8 на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и службениот гласник на општината и на Градот Скопје.

Основачот, а за установата од ставот 1 на овој член Министерството, по донесување на одлуката за престанување со работа на установата, во рок од три дена го известува Централниот регистар на Република Македонија за бришење од регистарот.

Член 76

Приватна установа за деца може да основа домашно правно или физичко лице врз основа на одобрение, во согласност со овој закон.

Средствата за основање и работа на приватната установа ги обезбедува основачот.

Член 77

Одобрението за основање на приватна установа за деца го дава Владата по претходно мислење на Министерството доколку се исполнети условите предвидени во член 71 став 1 алинеи 2, 3, 4 и 5 од овој закон и доколку

програмите ги исполнуваат стандардите и нормативите за вршење на дејноста. Одобрение за основање на приватна установа се издава врз основа на поднесено барање на правно односно физичко лице (во натамошниот текст: основач). Кон барањето за добивање одобрение за основање на установа се поднесува елаборат за потребите од ваков вид установа и документација за потребните услови предвидени во членот 71 став 1 алинеи 2, 3, 4 и 5. Барањето со пропишаната документација од ставот 3 на овој член се доставува до Министерството.

Член 78

Со одлуката на Владата за давање одобрение за основање на приватна установа се утврдува:

- видот на дејноста за која се основа установата;
- потребниот кадар, опрема, простор, според стандарди и нормативи за вршење на дејноста;
- планиран број на опфат на деца;
- програма за вршење на дејноста;
- јазикот на кој се изведуваат активностите содржани во програмата и
- почеток со работа на приватната установа.

Член 79

Одобрението за основање на приватна установа може да се измени или прошири во случај кога основачот бара промена или проширување на програмата за вршење на дејноста.

Член 80

Одобрението за основање на приватна установа може да го одземе Владата по предлог на Министерството ако:

- основачот основа приватна установа спротивно на актот за одобрение од член 76 на овој закон и
- се утврди дека приватната установа повеќе не исполнува некои од условите од член 71 став 1 алинеја 2, 3, 4 и 5 на овој закон, или не ги спроведува одредбите од овој закон и подзаконските акти што произлегуваат од него.

Член 81

Со денот на донесувањето на актот за одземање односно престанок на одобрението, приватната установа престанува со работа.

Врз основа на актот за одземање, односно престанок на одобрението, приватната установа се брише од регистарот од член 73 ставови 4 и 6 на овој закон.

Член 81-а

Приватната установа е должна најмалку шест месеци пред донесување на акт за престанување со работа на установата да го извести Министерството и корисниците на услугите.

Член 82 е избришан.

Член 83

Објект или дел од објект на јавна установа за деца со или без опрема може да биде дадено под закуп согласно со закон при што не смее да биде нарушена основната намена и функцијата на објектот во периодот на траење на закупот.

Договорот за закуп го склучува министерот за јавно детско одморалиште основано од Владата, градоначалникот на општината и градоначалникот на Градот Скопје за јавно детско одморалиште основано од општината и Градот

Скопје, а градоначалникот на општината и градоначалникот на општината во Градот Скопје за јавна детска градинка.

За договорот од ставот 2 на овој член министерот ја известува Владата, а градоначалникот на општината и градоначалникот на градот Скопје ги известува советот на општината и Советот на градот Скопје.

Член 83-а

Физичко лице може самостојно да врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност, доколку ги исполнува следниве услови:

- да има соодветно стручно образование;
- да не му е одземена или ограничена деловната способност;
- да не му е одземено вршењето на родителското право;
- да не му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија и дејност или должност;
- да има здравствена способност за вршење на дејноста и
- да располага со соодветен простор и опрема за работа.

Член 83-б

Барањето за вршење на работи од членот 59-б и 59-в на овој закон се поднесува до Министерството.

Министерот, откако ќе констатира дека се исполнети условите за работа на подносителот на барањето со решение му издава дозвола за вршење на работите од членот 59-б и 59-в на овој закон врз основа на мислење на комисија составена од три члена, именувани од министерот.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Член 83-в

Министерството води евиденција на физичките лица, на кои им е издадено дозвола за самостојно вршење на професионална дејност од членот 59-б и 59-в на овој закон.

Содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 83-г

Физичкото лице кое самостојно врши работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност во своето име под кое работи ги наведува податоците за личното име, адреса и дејност.

Член 83-д

Работите од членот 59-б од овој закон може да ги врши физичко лице кое има најмалку соодветно средно образование, а може да вработи уште едно лице.

Работите од членот 59-в на овој закон може да ги врши физичко лице кое има најмалку соодветно средно образование, а може да вработи уште две лица.

Видот и степенот на образованието за лицата од ставот 1 и 2 на овој член ќе се утврдуваат со актот од членот 83-п на овој закон.

Член 83-ѓ

Физичкото лице кое самостојно врши работа од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност должно е:

- да ги дава услугите согласно со овој закон;
- во вршењето на работата да ја почитува личноста на корисникот, неговото достоинство и неповредливоста на личниот и семејниот живот, како и да ги чува

како службена тајна податоците и информациите од личен и семеен карактер, како и да ја чува службената и професионалната тајна;

- да води евиденција на корисниците и дадените услуги;
- да дава податоци за својата работа на барање на Министерството и
- да доставува годишен извештај за својата работа до Министерството.

Формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 алинеја 3 на овој член ја пропишува министерот.

Член 83-е

Дозволата на физичкото лице за самостојно вршење на одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност престанува да важи:

- по барање на физичкото лице;
- ако престане да ги исполнува условите утврдени со закон и
- со решение на министерот.

Член 83-ж

Министерот на барање на физичкото лице донесува решение за престанок на дозволата за самостојно вршење на одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Конечното решение од ставот 1 на овој член се доставува до надлежниот орган заради бришење од Централниот регистар.

Член 83-з

Дозволата на физичкото лице за самостојно вршење на одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност престанува по сила на закон ако:

- лицето почине;
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземена или ограничена деловната способност;
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземено вршењето на родителското право;
- со правосилна судска пресуда е осуден за кривично дело на казна затвор над шест месеци или му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност, како и за кривично дело сторено во вршење или во врска со вршење на дејноста и
- ја загуби општата здравствена способност или посебната здравствена способност за вршење на дејноста.

Министерот донесува решение за престанокот на дозволата на физичкото лице за самостојно вршење на работи од дејноста за згрижување и воспитание на деца како професионална дејност во случаите наведени во ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Конечното решение од ставот 2 на овој член се доставува до надлежниот орган заради бришење од Централниот регистар.

Член 83-с

Министерот донесува решение за престанок на дозволата за самостојно вршење на одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност, ако:

- физичкото лице во определениот рок не ги отстрани констатираните недостатоци во вршењето на работата, утврдени со надзорот над законитоста на

работата и надзорот над стручната работа;

- физичкото лице на кое му е издадена дозволата за вршење на одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на децата, истите не ги извршува лично или ако користи работи на други лица спротивно на дозволата и

- физичкото лице на кое му е издадена дозволата престане со работа без одобрение на министерот.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Конечното решение од ставот 1 на овој член се доставува до надлежниот орган заради бришење од Централниот регистар.

Член 83-и

Физичкото лице кое самостојно врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност може привремено да престане да ги врши работите поради болест, или други оправдани причини.

За привремениот престанок на вршењето на работите, лицето мора веднаш по настанување на причината писмено да ги извести за престанок на вршењето на работите Министерството и родителите, односно старателите на децата.

Член 83-ј

Правното лице од членот 59-г на овој закон може да врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца доколку ги исполнува следниве услови:

- да располага со соодветен простор и опрема за работа;

- да располага со соодветен стручен кадар и

- да не му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија и дејност или должност.

Член 83-к

Барањето за вршење на работите од членот 59-г на овој закон се поднесува до Министерството.

Кон барањето за добивање дозвола за вршење на работите од членот 59-г на овој закон се поднесува елаборат со програма за начинот на вршење на работите од членот 59-г на овој закон.

Министерот, откако ќе констатира дека се исполнети условите за работа на подносителот на барањето со решение му издава дозвола за вршење на работите од членот 59-г на овој закон, врз основа на мислење на комисијата од членот 83-б став 2 на овој закон.

Против решението од ставот 3 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање во втор степен.

Член 83-л

Министерството води евиденција на правните лица од членот 59-г на овој закон.

Содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Агенцијата за давање услуги на повик води евиденција на корисниците на услугите, како и на дадените услуги.

Формата, содржината и начинот на водење на евиденција од ставот 3 на овој член ги пропишува министерот.

Член 83-м

Лицето вработено кај агенција за давање услуги на повик потребно е:

- да има најмалку соодветно средно образование;

- да не му е одземено вршењето на родителско право;

- да има општа и посебна здравствена способност и
- да не му е одземена или ограничена деловната способност. Видот и степенот на образованието се утврдуваат со прописите од членот 83-п на овој закон.

Член 83-н

Дозволата за вршење на работите од членот 59-г на овој закон престанува:

- по барање на правното лице;
- ако престане да ги исполнува условите утврдени со закон и
- со решение на министерот.

Член 83-њ

Давањето услуги од членот 59-г на овој закон се врши на повик на барателот (родител или старател на дете) и може да се врши во домот на барателот или како придружба на корисникот на услугата.

Времето, местото и начинот на давањето на услугите се определува при ангажирањето на лицето од страна на барателот што се регулира со меѓусебен договор.

Лицата кога се ангажирани на повик задолжително носат службена легитимација. Формата и содржината на легитимацијата од ставот 3 на овој член ја пропишува министерот, а ја издава одговорното лице на агенцијата.

Член 83-о

Агенцијата одговара за настанатата штета која е причинета од вработен кој дава услуга на повик, во согласност со закон.

Член 83-п

Поблиските услови и начинот на вршење на работите од членот 59-а на овој закон ги пропишува министерот.

VIII. СТРУЧЕН КАДАР

Член 84

Стручните работи за згрижување и воспитание ги вршат:

- стручни работници (педагог, психолог, социјален работник, дефектолог, логопет, лекар, педијатар и стоматолог);
- воспитувачи;
- негователи и
- стручни соработници (музички педагог, ликовен педагог, педагог по физичко воспитание, виша медицинска сестра, социјален работник).

Стручни работници можат да бидат лица со завршено високо образование.

Стручните соработници можат да бидат лица со завршено више или високо образование.

Воспитувачи можат да бидат лица со завршено више или високо образование.

Негователи можат да бидат лица со завршено четиригодишно средно образование.

Згрижување и воспитание на деца на возраст до две години остварува неговател.

Згрижување и воспитание на деца на возраст од две години до поаѓање во основно училиште остваруваат воспитувач и неговател.

Престој на дете на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст, остварува воспитувач.

Неговател во детска градинка за деца на возраст до две години е лице со завршено средно образование - педагошко медицинска сестра и лице со

завршено средно медицинско училиште - општа насока.

Неговател во детска градинка за деца на возраст од две години до поаѓање во основно училиште е лице со завршено средно образование - педагошко медицинска сестра и лице со средно медицинско училиште - општа насока, средно образование - насока општа гимназија, средно музичко училиште, средно ликовно училиште, средно фискултурно училиште - со завршен курс за работа со деца од предучилишна возраст како професионален курс за стекнување на елементарни педагошки и здравствени сознанија во однос на згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст и развојни карактеристики на децата.

Лицата од ставовите 9 и 10 на овој член, освен лицата со завршено средно образование - педагошко медицински сестри, треба да имаат завршен професионален курс.

Професионален курс се стекнува на соодветна високо образовна група со соодветна студиска програма.

Воспитувач во детска градинка е лице со завршено соодветно више или високо образование за воспитувачи.

Воспитувач во детска градинка може да биде и лице со завршени соодветни студии за предучилишно воспитание - отсек педагогија.

Воспитувач за престој на деца на возраст од шест години, односно од поаѓање во основно училиште до десет години возраст е лице кое ги исполнува условите за воспитувач, а може да биде и лице со завршени студии за одделенска настава и завршени специјалистички студии.

Воспитувач во група со деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост е лице со завршени соодветни студии за работа со деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост.

Воспитувач во група со деца со пречки во менталниот развој или телесна попреченост може да биде и лице кое ги исполнува условите за воспитувач и завршени специјалистички студии по дефектологија.

Стручни работници се лица со соодветно високо образование од профилите утврдени во ставот 1 алинеја 1 на овој член.

Стручни соработници се лица со соодветно више или високо образование од профилите утврдени во ставот 2 од овој член.

Одредени работи од помал обем кој се во функција на згрижувањето и воспитанието на децата во јавна детска градинка, по овластување на директорот на јавната детска градинка, без надомест можат да ги вршат волонтери кои се квалификувани за тој вид на работа или поминале низ обука за вршење на таа работа.

Работите кои можат да се вршат со волонтерска работа, начинот на нивното вршење, покривањето на реалните трошоци, како и потребните квалификации или обука ги утврдува со акт јавната детска градинка.

Член 85

Стручни работи во детска градинка вршат и правник и економист со заршено високо или више образование.

Член 86

Стручни работи со децата со специфични потреби попречени во менталниот развој или телесна попреченост можат да вршат и помошници - воспитувачи со четиригодишно средно образование или со више образование.

Член 87

Стручните работи во детското одморалиште во зависност од видот на работите ги вршат работници со завршено високо или више образование.

Член 88

Административните, готварските и техничките работи во установа за деца ги вршат работници со завршен соодветен степен на стручна подготовка.

Член 89

Видот и степенот на стручната подготовка за работниците од членовите 84 до 88 се утврдуваат со стандардите и нормативите за вршење на дејноста.

Член 90

Работник во установа за деца, може да биде лице кое покрај условите утврдени од членовите 84 до 89 на овој закон е:

- државјанин на Република Македонија;
- физички и психички здрав;
- го познава македонскиот јазик и кирилското писмо и
- да не му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење професија, дејност или должност.

Лицата од ставот 1 на овој член, кои се вклучени во групите во кои воспитно-образовните активности се изведуваат на јазикот на припадниците на заедниците треба да го познаваат јазикот и писмото на кој се изведува дејноста.

Член 91

Работниците во јавна установа за деца се избираат по пат на јавен оглас. За итни и неодложни работи чие вршење не трпи одлагање, работниот однос може да се заснова и без јавно огласување, но најмногу до 90 дена.

Член 91-а

Лице со средно, више и високо образование кое за прв пат се вработува во јавна установа за деца на работно место, за кое се бара истиот степен на образование е приправник.

Приправничкиот стаж трае шест месеци за работници со средно образование, а девет месеци за работниците со више и високо образование.

За време на приправничкиот стаж работниците се оспособуваат за самостојна стручна работа преку совладување на соодветна програма за стручен испит што ја донесува министерот на предлог на научна институција, специјализирана стручна институција или Бирото за развој на образованието.

Приправникот се оспособува со помош на ментор што го определува стручниот совет.

Поблиски прописи за начинот и постапката при полагање стручен испит донесува министерот.

Член 92

Работниците во установа за деца и кај физичко лице кое самостојно врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност, како и физичкото лице кое врши професионална дејност и лицата вработени кај агенциите за давање услуги за чување и нега на децата кои се во непосреден контакт со децата или храната, мораат да бидат прегледени преку систематски прегледи еднаш годишно.

На вработен кој е во непосреден контакт со децата и храната, а боледува од заразна болест, душевна болест, болести на зависностите (алкохолизам, наркоманија и користење на други психотропни супстанции и прекурзори) му престанува работниот однос во установата, кај физичкото лице кое врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност и кај агенцијата за давање услуги за чување и нега на

деца од предучилишна возраст на повик.

Утврдувањето на психофизичките способности на вработените од ставот 2 на овој член, односно заболеноста од одредени заразни болести, душевни болести, болести на зависностите (алкохолизам, наркоманија и користење на други психотропни супстанции и прекурзори) се врши согласно со Законот за здравствена заштита.

Член 93

Работниците во установа за деца во текот на својот работен век се должни перманентно стручно да се усовршуваат.

Министерството го пропишува начинот и постапката на стручното усовршување.

Член 93-а

За самостојно извршување и осовременување на воспитната, образовната, здравствената и социјалната работа во јавните детски градинки, воспитувачите, стручните работници и стручните соработници се оценуваат секоја четврта година.

Резултатот од оценувањето овозможува стекнување на звање.

Работникот кој е незадоволен од оцената од ставот 2 на овој член има право на жалба до Министерството.

Поблиски прописи за условите, начинот на оценувањето, оцената за работа, видот и стекнувањето на звањата, донесува министерот.

Член 93-б

За негователите, воспитувачите, стручните работници и стручните соработници кои во остварувањето на воспитната, образовната, здравствената и социјалната работа не покажуваат задоволителни резултати, органот односно институцијата или установата која врши надзор согласно со овој закон и советот на родители на јавната детска градинка може да покренат иницијатива до управниот одбор на јавната детска градинка за преиспитување на нивната способност за реализација на работните обврски.

Иницијативата од ставот 1 на овој член мора да содржи образложение на причините поради кои се покренува.

Доколку ја прифати иницијативата од ставот 1 на овој член, управниот одбор до директорот поднесува предлог за престанок на работниот однос на лицата од ставот 1 на овој член.

Член 93-в

Заради следење на достигнувањата и унапредување на дејностите во доменот на заштитата на децата раководните лица, воспитувачите, негувателите, стручните работници и стручните соработници можат да се здружуваат во стручни и струкови здруженија кои можат меѓусебно да соработуваат.

Член 94

При промени во обемот на работа во јавна установа за деца што се јавуваат поради промените во програмите, организацијата на работа, бројот на групите и другите промени, работниот однос на работниците може да се промени од работен однос на неопределено време со полно работно време, во работен однос на неопределено време со пократко од полното работно време и обратно.

Во случаите од став 1 на овој член се склучува нов договор за работа со работникот.

Работниците вработени на неопределено работно време при промена на обемот на работа во установата за деца поради причините од став 1 на овој член, од една установа за деца може да се распореди во друга установа за деца.

Во случаите од став 3 на овој член установата склучува нов договор за работа со работникот.

Член 94-а

Во установа за деца вршењето на дејноста не смее да се прекинува освен за вонредни состојби (природни непогоди, епидемии и друго), за што решава основачот, а во согласност со Министерството.

Во случај на прекин на вршењето на дејноста во установа за деца се обезбедува минимум услови за работа кои се утврдуваат во упатство што го донесува министерот.

Член 95

Работното време на работникот во детската градинка изнесува 40 часа неделно. Работното време утврдено во ставот 1 на овој член, заради природата на работата, за воспитувачот и негувателот, се прераспределува на работно време поминато со децата и останато работно време за други програмски активности.

Работното време поминато со децата, како дел од вкупните програмски активности во рамки на полното работно време од ставот 1 на овој член, за воспитувачот изнесува 30 часа во неделата, а за негувателот 35 часа во неделата.

Основната плата, надоместокот на плата и надоместокот на трошоците поврзани со работата, се пресметуваат и исплатуваат на работникот врз основа на работно време од ставот 1 на овој член, како и евиденцијата што ја води работодавачот.

Распоредот на работното време на работниците во рамките на 40 часовна работна недела во јавните установи за деца се утврдува со акт на министерот.

Почетокот и завршетокот на работното време на јавна установа за деца основана од општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје го утврдува со акт советот на основачот, а за јавна установа за деца основана од Владата министерот.

IX. УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ

1. Орган на управување

Член 96

Орган на управување во јавна установа за деца е управен одбор.

Управниот одбор на јавна установа за деца основана од Владата го сочинуваат претставници на основачот, на јавната установа за деца, на родителите и на општината и Градот Скопје.

Во јавна установа за деца основана од Владата управниот одбор брои седум члена од кои четири претставници од основачот, еден претставник од јавната установа за деца, еден претставник од родителите на децата и еден претставник од општината и Градот Скопје на чие подрачје е седиштето на установата.

Претставниците на основачот ги именува и разрешува Владата на предлог на Министерството.

Претставникот на јавната установа за деца основана од Владата го именува и разрешува стручниот совет на установата врз основа на стручност и компетентност, по постапка пропишана со статут.

Претставникот на родителите го именува и разрешува советот на родителите.

Претставникот на општината и Градот Скопје го именува и разрешува советот на општината на чие подрачје установата има седиште и Советот на Градот Скопје.

Управниот одбор на општинска детска градинка и општинско детско одморалиште основани од општината е составен од седум члена, и тоа: тројца претставници од

основачот, еден претставник од установата, двајца претставници од родителите на децата и еден претставник од Министерството.

Управниот одбор на детска градинка на општината во Градот Скопје, основана од општината во Градот Скопје е составен од седум члена, и тоа: двајца претставници од основачот, еден претставник од Градот Скопје, еден претставник од установата, двајца претставници од родителите на децата и еден претставник од Министерството.

Управниот одбор на детско одморалиште на Градот Скопје основано од Градот Скопје е составен од седум члена и тоа: тројца претставници од основачот, еден претставник од установата, двајца претставници од родителите на децата и еден претставник од Министерството.

Претставниците на основачот на јавна детска градинка основана од општината и општината во Градот Скопје ги именува и разрешува советот на општината и советот на општината во Градот Скопје, а на јавно детско одморалиште основано од општината ги именува и разрешува советот на општината.

Претставниците на основачот на јавно детско одморалиште основано од Градот Скопје ги именува и разрешува Советот на Градот Скопје.

Претставникот на Градот Скопје во управниот одбор од ставот 9 на овој член го именува и разрешува Советот на Градот Скопје.

Претставникот на установата го именува и разрешува стручниот совет на установата, врз основа на стручност и компетентност, по постапка пропишана со статутот на установата.

Претставниците од родителите на децата ги именува и разрешува советот на родители на установата.

Претставникот на Министерството го именува и разрешува министерот.

Претставниците од основачот, Градот Скопје, од Министерството и од родителите не можат да бидат именувани од редот на вработените во установата.

Член 97

Членовите на управниот одбор се именуваат за период од четири години.

Управниот одбор донесува одлука со мнозинство гласови од вкупниот број членови на одборот.

Со управниот одбор раководи претседател кој се избира од редот на членовите на одборот.

Начинот на работа на управниот одбор се уредува со статут.

Член 98

Управниот одбор на јавна детска градинка :

- донесува статут на јавната детска градинка;
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа до советот на општината и на општината во Градот Скопје;
- предлага финасиски план до советот на општината и на општината во Градот Скопје;
- предлага годишна сметка до советот на општината и на општината во Градот Скопје;
- објавува јавен оглас за избор на директор на јавната детска градинка;
- врши интервју со кандидатите за директор;
- предлага на градоначалникот на општината и на градоначалникот на општината во Градот Скопје еден кандидат од пријавените кандидати на објавениот јавен оглас за избор на директор;
- донесува акт за организација и систематизација на работата на установата на кој согласност дава советот на општината и на општината во Градот Скопје;
- одлучува по приговори и жалби на вработените;
- одлучува по жалби на корисниците на услугите и

- разгледува и одлучува и за други работи утврдени со закон и статут.

Член 98-а

Управниот одбор на јавното детско одморалиште основано од општината и Градот Скопје:

- донесува статут на јавното детско одморалиште;
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа до советот на општината и на Градот Скопје;
- предлага финасиски план до советот на општината и на Градот Скопје;
- предлага годишна сметка до советот на општината и на Градот Скопје;
- објавува јавен оглас за избор на директор на јавното детско одморалиште;
- врши интервју со кандидатите за директор;
- предлага на градоначалникот на општината и на Градот Скопје еден кандидат д пријавените кандидати на објавениот јавен оглас за избор на директор;
- донесува акт за организација и систематизација на работата на установата на кој согласност дава советот на општината и Градот Скопје;
- одлучува по приговори и жалби на вработените;
- одлучува по жалби на корисниците на услугите и
- разгледува и одлучува и за други работи утврдени со закон и статут.

Член 98-б

Управниот одбор на јавната установа за деца основана од Владата:

- донесува статут на јавната установа за деца;
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа до Министерството;
- предлага финасиски план до Министерството;
- предлага годишна сметка до Министерството;
- распишува јавен оглас за именување на директор на јавната установа за деца;
- донесува акт за организација и систематизација на работата на установата на кој согласност дава Министерството;
- одлучува по приговори и жалби на вработените;
- одлучува по жалби на корисниците на услугите и
- разгледува и одлучува и за други работи утврдени со закон и статут.

Член 99

Управувањето во приватната установа го утврдува основачот согласно со закон.

2. Орган на раководење

Член 100

Со јавна установа за деца раководи директор на установата, како орган на раководење.

За директор на јавна детска градинка може да биде избрано лице кое покрај општите услови утврдени со закон и условите утврдени во членот 90 на овој закон се со високо образование и ги исполнуваат условите утврдени во членот 84 од овој закон за воспитувач, за стручен работник, за стручен соработник, лице со завршен филолошки факултет- наставна студиска програма и специјалистички студии за предучилишни педагози, правник и економист со високо образование и над четири години работно искуство по дипломирањето.

За директор на јавно детско одморалиште може да биде именувано, односно избрано лице кое покрај општите услови утврдени со закон и условите утврдени во членот 90 на овој закон има завршено високо образование и над четири години работно искуство по дипломирањето.

Кандидатот за директор на јавната установа за деца задолжително доставува и

програма за работа на јавната установа.

Директорот на јавна установа за деца основана од Владата го именува и разрешува министерот.

Директорот од ставот 5 на овој член се именува врз основа на јавен оглас.

Јавниот оглас се распишува најдоцна 30 дена пред истекот на мандатот на директорот на јавната установа за деца основана од Владата.

Доколку јавниот оглас не се распише во рокот утврден во ставот 7 на овој член, јавниот оглас го распишува Министерството.

Директорот на јавна детска градинка го избира и разрешува градоначалникот на општината и на општината во градот Скопје.

Директорот на јавно детско одморалиште основано од општината и градот Скопје го избира и разрешува градоначалникот на општината и на градот Скопје.

Директорот на јавната установа за деца се избира, односно именува за време од четири години.

По истекот на рокот од ставот 11 на овој член, истото лице може повторно да биде избрано односно, именувано за директор.

Член 101

Директорот на јавната детска градинка, односно на јавното детско одморалиште основано од општината и Градот Скопје ја организира и раководи со работата на установата, самостојно донесува одлуки од делокругот на неговата надлежност и актите на установата, ја застапува установата пред трети лица и е одговорен за законитоста и работата во установата.

Во остварувањето на обврските и раководењето од ставот 1 на овој член директорот:

- ја предлага годишната програма за работа и презема мерки за нејзино реализирање;
- ги извршува одлуките на управниот одбор;
- одлучува за засновање и престанок на работен однос на работници за вршење на дејноста, согласно со закон, актите на установата и колективниот договор;
- врши распоредување на работници;
- поднесува извештај за работа на установата во текот на годината до управниот одбор и основачот;
- поднесува извештај за реализација на годишната програма за работа до управниот одбор, основачот и Министерството;
- поднесува извештај за реализација на материјално - финансиското работење на установата до управниот одбор и до основачот и е одговорен за материјално-финансиското работење;
- поднесува извештај за реализација на програмите до управниот одбор, основачот и Министерството и
- врши други работи предвидни со закон, статут и други акти на установата.

Член 101-а

Директорот на јавната установа за деца основана од Владата ја организира и раководи со работата на установата, самостојно донесува одлуки од делокругот на неговата надлежност и актите на установата, ја застапува установата пред трети лица и е одговорен за законитоста и работата во установата.

Во остварувањето на обврските и раководењето од ставот 1 на овој член, директорот:

- ја предлага годишната програма за работа и презема мерки за нејзино реализирање;
- ги извршува одлуките на управниот одбор;
- одлучува за засновање и престанок на работен однос на работници за вршење на дејноста, согласно со закон, актите на установата и колективниот договор;

- врши распоредување на работници;
- поднесува извештај за работа на установата во текот на годината до управниот одбор и Министерството;
- поднесува извештај за реализација на годишната програма за работа до управниот одбор и Министерството;
- поднесува извештај за реализација на материјално - финансиското работење на установата до управниот одбор и до Министерството и е одговорен за материјално-финансиското работење;
- поднесува извештај за реализација на програмите до управниот одбор, и Министерството и
- врши други работи предвидени со закон, статут и други акти на установата.

Член 101-б

Градоначалникот, три месеци пред истекот на мандатот на постојниот директор, донесува одлука управниот одбор да објави јавен оглас за избор на директор.

Во објавениот јавен оглас во јавните гласила се утврдуваат условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација, времето на траење на јавниот оглас и рокот во кој ќе се изврши изборот.

Пријавените кандидати ги доставуваат потребните документи согласно со огласот до управниот одбор.

Пристигнатите документи ги прегледува тричлена комисија избрана од управниот одбор чиј состав и надлежност се утврдува со статутот на јавната установа.

Комисијата е должна во рок од пет дена по завршувањето на огласот да ги разгледа пристигнатите документи.

На кандидатите кои не ги исполнуваат условите предвидени во огласот им се враќаат документите со образложение.

Управниот одбор може да побара дополнителни документи од кандидатите кои ги исполнуваат условите, согласно со одредбите во статутот на установата.

Управниот одбор врши интервју со кандидатите кои ги исполнуваат условите.

Управниот одбор во рок од седум дена од извршениот разговор со кандидатите на градоначалникот му предлага еден кандидат за избор на директор.

Градоначалникот во рок од 15 дена од денот на добивањето на предлогот, врши избор на директор.

Доколку градоначалникот во рокот утврден во став 10 од овој член не избере директор, должен е во рок од три дена да го извести управниот одбор.

Управниот одбор во рок од седум дена од денот на приемот на известувањето, на градоначалникот му предлага еден кандидат за избор на директор.

Градоначалникот е должен во рок од пет дена од денот на добивање на предлогот да го избере кандидатот предложен од управниот одбор.

Кандидатите кои не се избрани, во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката на градоначалникот имаат право на жалба во однос на спроведувањето на постапката на избор до второстепената комисија на Владата надлежна за решавање на прашања од областа на работните односи.

Против одлуката на Комисијата од ставот 14 на овој член кандидатот има право на тужба до надлежниот основен суд.

Член 102

Директорот на јавна установа за деца може да биде разрешен:

- на лично барање;
- ако не го спроведува законот и општите акти донесени согласно со закон;
- ако не ја остварува годишната програма за работа на установата;
- ако по негова вина е нанесена штета на децата, на нивните родители или старатели, на установата, на основачот или на државата;
- ако дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот

финансиски план на установата;

- ако дозволи организирање на дејноста, спротивно на закон, општите акти донесени согласно со закон и годишната програма за работа и
- во други случаи утврдени со закон.

Член 102-а

Доколку постојат одредени сознанија за постапување на директорот согласно одредбите од членот 102 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6 управниот одбор на јавната установа основана од општината и Градот Скопје, односно управниот одбор на јавната детска градинка, свикува седница на која се донесува заклучок во писмена форма кој се доставува до директорот.

Директорот има право во рок од седум дена од приемот да се изјасни за наводите во заклучокот.

Доколку управниот одбор на установата од ставот 1 на овој член не го прифати изјаснувањето на директорот, свикува седница во рок од три дена и во присуство на претставник од научна или специјализирана стручна установа, односно стручен орган во зависност од видот на постапувањата од ставот 1 на овој член наведени во алинеите 2, 3, 4,5 и 6 врши ислушување на директорот. Претставникот дава мислење за оправданоста за разрешување на директорот.

Доколку управниот одбор оцени дека е неопходно, во рок од седум дена доставува предлог за разрешување на директорот до градоначалникот.

Градоначалникот е должен во рок од пет дена од денот на добивање на предлогот од управниот одбор да го разреши директорот.

Разрешениот директор, во рок од 15 дена од денот на приемот на одлуката на градоначалникот има право на жалба во однос на спроведувањето на постапката до второстепената комисија на Владата надлежна за решавање на прашања од областа на работните односи.

Против одлуката на Комисијата од ставот 6 на овој член, разрешениот директор има право на тужба до надлежниот основен суд.

Член 102-б

Градоначалникот, во рок од три дена од денот на разрешувањето на директорот, именува вршител на должноста директор од редот на вработените на установата кој ги исполнува условите за директор и кој ги врши работите на директор до именување на нов директор, најмногу до шест месеци од денот на неговото именување.

Член 102-в

Доколку директорот на јавна установа за деца основана од Владата биде разрешен пред истекот на мандатот или предвремено ќе му престане мандатот, како и во случај кога не е избран за директор, министерот именува вршител на должноста директор од редот на вработените на установата кој ги исполнува условите за директор и кој ги врши работите на директор до именување на нов директор, но не подолго од шест месеци од денот на неговото именување.

Член 102-г

Доколку директорот е разрешен по основ на постапувањата наведени во членот 102 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6, на директорот му престанува работниот однос.

Член 103

Раководењето во приватната установа го уредува основачот согласно со закон раководејќи се од принципите и потребите на установата за деца и корисниците на услугите.

3. Стручни органи

Член 104

Стручен орган во јавна установа за деца е стручен совет.

Стручниот совет го сочинуваат сите работници кои вршат стручна работа и ја остваруваат дејноста во установата и директорот.

Со стручниот совет раководи директорот.

Стручниот совет:

- утврдува стручни основи за остварување на програмата за работа;
- дава мислење и предлози до директорот во поглед на организацијата за работа и условите за работа;
- именува и разрешува претставник на јавната установа за деца во управниот одбор на јавната установа за деца од редот на работниците кои вршат стручни работи и
- врши и други работи утврдени со статутот.

Во јавната установа за деца може да се формираат и други стручни тела утврдени со статутот на установата.

4. Орган за внатрешна контрола

Член 104-а

За вршење внатрешна контрола на работењето на установите за деца основачот формира орган за надзор.

Органот за надзор го сочинуваат три до пет члена именувани од основачот.

Членовите на органот за надзор се избираат со мандат во траење од четири години.

За членови на органот за надзор можат да бидат именувани лица кои немаат засновано работен однос во установата, имаат високо образование и поседуваат знаење и искуство од дејноста на установата.

Органот за надзор го свикува и со неговата работа раководи претседателот, кој го избираат членовите на органот за надзор од своите редови.

Органот за надзор своите одлуки ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

Член 104-б

Органот за надзор врши контрола на материјално - финансиското работење на установата, користењето и располагањето на средствата на установата и за наодите доставува извештај до основачот, Министерството, управниот одбор и директорот на установата.

Бројот на членовите на органот за надзор, начинот на работа, условите и начинот на престанок на мандатот на членовите на органот за надзор пред истекот на мандатот се утврдуваат со статутот на установата.

5. Други органи

Член 105

Во јавната установа за деца се формира совет на родители избран од редот на родителите на децата.

Советот на родителите го следи, разгледува и дава мислење за остварувањето на дејноста на установата.

Работата, бројот на членовите, начинот на избор и организацијата на советот на

родителите се утврдува со статут.

Х. ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 106

Во установа за деца се води евиденција и документација.

Евиденција и документација се води и за правата за заштита на децата.

Начинот на водењето на евиденцијата и документацијата, како и содржината и формата на евиденцијата и документацијата ги пропишува министерот.

Во детската градинка се води педагошка документација и педагошка евиденција за воспитно образовните активности.

Педагошката документација во смисла на овој закон ја опфаќа главната книга на децата и претставува документ од трајна вредност.

Педагошката евиденција опфаќа: дневник за работа на градинката, дневник за работа на воспитната група, планирање и подготвување на воспитно - образовната работа и досие на детето.

Педагошката документација во детската градинка се води на македонски јазик со употреба на кирилско писмо.

За припадниците на заедниците кои воспитно-образовните активности ги изведуваат на јазикот на соодветната заедница, педагошката документација се води на македонски јазик со употреба на неговото кирилско писмо и на јазикот и на писмото на кој се изведува воспитно образовна активност.

Дневникот за работа се води на јазикот и писмото на кој се изведува воспитно - образовна активност.

Формата и содржината, како и начинот на водењето на педагошката документација и евиденција ги пропишува министерот.

Евиденција на лица кои повремено чуваат деца

Член 107

Согласно со членот 49 став 3 на овој закон, за лицата кои повремено чуваат деца во домашни услови, детската градинка води евиденција.

Евиденцијата на лица кои повремено чуваат деца во домашни услови ги содржи следниве податоци:

- име, презиме, адреса, број на телефон на кој лицето може да се најде;
- датум на раѓање;
- пол;
- единствен матичен број на граѓаните;
- формално образование;
- посебни знаења;
- доказ за здравствената состојба и
- доказ дека не му е изречена мерка на безбедност, забрана на вршење професија, дејност или должност.

Лицето кое повремено чува деца во домашни услови, се брише од евиденцијата после престанување на важноста на договорот од член 49 став 3 на овој закон или доколку со правосилно решение му е забрането вршење на оваа дејност.

Министерството води евиденција на лицата на кои им било забрането повремено чување на деца во домашни услови, со што се спречува можноста тие лица повторно да чуваат деца.

Евиденцијата од став 4 на овој член ги содржи следниве податоци:

- име, презиме и адреса;
- датум на раѓање и
- правна основа за забрана за повремено чување на деца во домашни услови.

Податоците од евиденцијата се тајни и можат да се доставуваат само на детската

градинка.

XI. ПРИРАЧНИЦИ И ДЕТСКИ СПИСАНИЈА

Член 108

Во установа за деца се употребуваат прирачници како воспитно образовни материјали за реализација на активностите од страна на згрижувачко воспитниот кадар, како и детски списанија кои се во функција на истите активности.

Припадниците на заедниците кои воспитно - образовните активности ги изведуваат на јазикот на припадниците на другите заедници, употребуваат прирачници и детски списанија на јазикот на соодветната заедница.

Решение за одобрување и употреба на прирачниците и детските списанија донесува министерот, по претходно мислење на Педагошката служба, односно специјализирана стручна установа.

XII. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 109

Средства за финансирање на заштитата на деца се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Со средствата од став 1 на овој член се финансираат:

- правата за заштита на децата;
- дејноста на јавните установи за деца основани од Владата;
- изградба, одржување и опремување на објектите на јавните установи за деца основани од Владата и
- програмски активности во одредени облици за унапредување и развој на дејноста и друго.

Со средствата за финансирање на заштитата на децата управува и располага Министерството.

Распределбата на средствата на јавните установи за деца основани од Владата ги врши министерот со решение.

Министерот со акт пропишува критериуми и начин на распределба на средствата по корисници.

Министерот може со решение да го запре и да бара враќање на доделените средства ако истите се користат спротивно на намената за која се дадени.

Средства за финансирање на заштитата на децата се обезбедуваат и од буџетот на општината, буџетите на општините во Градот Скопје и буџетот на Град Скопје во согласност со одредбите на овој закон.

Со средствата од буџетот на општината и буџетот на Градот Скопје се финансираат:

- дејноста на јавните детски одморалишта основани од општината и Градот Скопје;
- изградба, одржување и опремување на објектите на јавните детски одморалишта;
- програмски активности во одредени облици за унапредување и развој на дејноста и др.

Со средствата од буџетот на општината и буџетите на општините во Градот Скопје се финансираат:

- дејноста на јавните детски градинки;
- изградба, одржување и опремување на објектите на јавните детски градинки;
- програмски активности во одредени облици за унапредување и развој на дејноста и друго.

Член 110

Средствата од Буџетот на Република Македонија за финансирање за заштитата на децата се обезбедуваат врз основа на Програмата за развој на дејноста за заштитата на децата.

Средства од Буџетот на општината, буџетите на општините во Градот Скопје и буџетот на Град Скопје за финансирање на заштитата на децата се обезбедуваат врз основа на развојната програма за заштита на децата на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје на начин и постапка утврдени со Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа и со овој закон. Средствата за финансирање на јавните детски градинки се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија на начин и постапка утврдени со закон.

Средствата од ставот 3 на овој член се распределуваат на општините и на општините во Градот Скопје по пат на блок дотации и наменски дотации согласно со закон.

Општината и општината во Градот Скопје средствата од ставот 4 на овој член ги распределува на јавните детски градинки на своето подрачје за обезбедување на реализација на згрижувањето и воспитанието на децата од предучилишна возраст во согласност со утврдените стандарди и нормативи за вршење на дејноста, во согласност со овој закон.

Општината и општината во Градот Скопје може да ја дополни добиената блок дотација, односно наменска дотација за подигнување на стандардот и квалитетот на објектите и услугите на јавните детски градинки со средства од сопствени извори од буџетот на општината и буџетот на општината во Градот Скопје, освен за платите на вработените во јавните детски градинки.

Член 111

Средствата за финансирање за заштитата на децата може да се обезбедуваат и од:

- фондации, подароци, легати, завештанија, средства по основа на солидарност во пари и натура и други извори во согласност со закон.

Средствата од ставот 1 на овој член се користат наменски.

Член 112

Јавната установа за деца може да обезбедува средства и од:

- корисниците;
- продажба на сопствени производи и услуги и
- други извори согласно со закон.

Јавната установа за деца може да остварува средства и по основа на вршење други облици и форми, односно со вршење на услуги од повисок квалитет од утврдениот со стандардите и нормативите од член 71 став 3 на овој закон.

Разликата во цената на услугата од повисок квалитет утврдена во ставот 2 од овој член паѓа на товар на родителот - корисник на услугата.

Член 113

Јавната установа за деца со општ акт го уредува начинот на стекнување и распоредување на средствата по основа на вршење на услуги од повисок квалитет и на продажба на сопствени производи.

Јавната установа за деца, средствата стекнати по основа од став 1 на овој член ги издвојува на посебна сметка за сопствени приходи.

На актот од став 1 на овој член согласност дава Министерството за јавна установа за деца основана од Владата, а советот на општината и на Градот Скопје за јавната установа за деца основана од општината и Градот Скопје, односно советот на општината и на општината во Градот Скопје за јавна детска градинка.

Член 113-а

Приватната установа за деца остварува приходи од:

- наплата на услуги од корисниците и
- други извори согласно со закон.

Член 113-б

Физичко и правно лице кое врши одредени работи од дејноста на згрижување и воспитание на деца согласно со член 59-а на овој закон, остварува приходи од:

- наплата на услуги од корисниците и
- други извори согласно со закон.

Член 114

Јавна установа за деца стекнува средства за работа со извршување на годишната Програма за работа во која е утврден видот, обемот, содржината и квалитетот на услугите, како и врз основа на утврдените поединечни цени.

Член 115

Цените на услугите што ги дава јавната установа за деца основана од Владата и износот на надоместок на трошоците за престој во установа за деца што паѓа на товар на родителите чии деца ги користат нивните услуги, ги утврдува министерот.

Цените на услугите што ги дава јавната установа за деца основана од општината и Градот Скопје, односно од општината и општината во Градот Скопје и износот на надоместок на трошоците за престој во јавната установа за деца што паѓа на товар на родителите чии деца ги користат нивните услуги, ги утврдува советот на основачот на предлог на управниот одбор на јавната установа за деца.

Основа за уплата на родителите е цената на програмата во која е вклучено детето.

Со стандардите и нормативите за вршење на дејноста ќе се утврдат нормативи, мерила и критериуми за утврдување на надоместок - цена на услугите на јавната установа за деца.

Цените на услугите за квалитетот повисок од утврдениот со стандардите и нормативите ги определува установата за деца со претходна согласност на министерот за јавна установа за деца основана од Владата, а советот на општината и на Градот Скопје за јавна установа за деца основана од општината и Градот Скопје, односно советот на општината и на општината во Градот Скопје.

Цените на услугите во приватните установи за деца ги определува органот определен од основачот.

Цените на услугите кои ги даваат физичките лица кои вршат работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како професионална дејност ги определува физичкото лице.

Цените на услугите кои ги даваат правните лица од членот 59-г на овој закон ги определува органот определен од основачот.

Член 116

Министерството во јавната установа за деца врши контрола на вистинитоста на податоците кои јавната установа ги доставува до Министерството, како и на законитоста и правилноста на користењето на средствата од Буџетот на Република Македонија и средствата обезбедени од други извори.

Советот на општината и советот на Градот Скопје, односно советот на општината и советот на општината во Градот Скопје врши контрола на законитоста и правилноста на користењето на средствата од буџетот на основачот на јавната установа за деца и средствата обезбедени од други извори.

XIII. НАДЗОР

Член 117

Министерството врши надзор над спроведувањето на овој закон.

Министерството може да запре од извршување општ акт на установа за деца ако не е во согласност со Уставот и закон и во рок од 15 дена ќе покрене постапка пред Уставниот суд на Република Македонија за оцена на уставноста и законитоста на истиот.

Министерството по правото на надзор може да укине конечно решение за правата за заштита на децата утврдени со овој закон, ако утврди дека со него е повреден овој закон.

По укинувањето на решението од став 3 на овој член органот кој го донел решението е должен веднаш да го запре неговото извршување.

Член 118

Министерството има право и должност да забрани на правно и физичко лице вршење на дејност, ако врз основа на извршениот надзор, утврди дека повеќе не се исполнети пропишаните услови за вршење на дејноста или дејноста се врши на штета на корисниците, а констатираните недостатоци правното и физичкото лице не ги отстрани во рокот определен од Министерството.

Против решението за забрана на вршење на дејноста може да се изјави жалба до Комисијата на Владата во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 119

По конечноста на решението од членот 118 на овој закон, Министерството ќе и предложи на Владата да го одземе одобрувањето од членот 77 став 1 на овој закон, а кога се работи за јавна установа основана од Владата ќе и предложи донесување на одлука за престанок на јавната установа за деца, односно ќе му предложи на советот на општината и на Градот Скопје, донесување на одлука за престанок на јавното детско одморалиште основано од општината и Градот Скопје, односно на советот на општината и на општината во Градот Скопје кога се работи за јавна детска градинка.

Член 119-а

При вршењето на надзорот над работата на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје, Министерството ги врши следните работи:

- ја следи законитоста на работата на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје и презема мерки и активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината и на Градот Скопје во согласност со овој закон;

- оценува дали органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје обезбедуваат надлежностите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон;

- им укажува на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје на пречекорувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон и друг пропис и им предлага соодветни мерки за надминување на таквата состојба;

- укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје, кои би можеле да го оневозможат вршењето на работите од јавен интерес од областа на заштита на децата од локално значење;

- дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје во рамките на овој закон на

барање на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје;

- го следи навременото донесување на прописите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје;

- поднесува иницијативи и предлози до општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон како судир на надлежностите меѓу органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје;

- ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот ги донесува во решавањето на поединечните права, обврски и интереси на физичките и правните лица и презема мерки во согласност со овој закон;

- дава мислење и стручна помош по предлог на прописите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје на барање на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје;

- го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје во остварувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон, особено од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните;

- го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје и

- навремено ги известува органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

Член 119-6

Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности органите на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нејзина надлежност и за чие извршување е одговорна општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, по сила на овој закон и се одзема вршењето на соодветната надлежност.

Вршењето на одземените работи го презема Министерството, но најмногу до една година од денот од нивното преземање.

Министерството, вршењето на работите од надлежност на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје ги врши во име и за сметка на општината и на Градот Скопје.

За вршењето на работите од надлежност на општината, општината во Градот Скопје и на Градот Скопје од ставот 2 на овој член, се известува органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на финансиите.

Член 120

Над извршувањето на стручната работа во дејноста заштита на децата се врши стручен надзор.

Со надзорот на стручната работа се утврдува дали стручната работа за остварување на заштитата на децата е заснована на современи, научни и стручни методи и достигнувања за тој вид на дејност и дали таа се организира на најцелисходен и најефикасен начин.

Со надзорот на стручната работа се дава и непосредна стручна помош.

Член 121

Надзор над стручната работа во остварувањето, згрижувањето, воспитанието, престојот, негата, исхраната како и на мерки и активности утврдени во членот 41

од овој закон и одмор и рекреација, врши Министерството над остварувањето на образовната работа Министерството за образование и наука, а над здравствената заштита Министерството за здравство.

Надзор над стручната работа се врши најмалку еднаш во годината.

Извештај за извршениот надзор за јавна установа за деца основана од Владата над стручната работа се доставува во рок од 15 дена по извршениот надзор до установата во која е извршен надзорот, до Министерството и органот кој дал согласност за водење надзор, односно и на основачот ако установата е приватна или основана од општината и Градот Скопје, односно од општината и општината во Градот Скопје, како и на физичкото и правното лице кое врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на децата.

Член 122

Установата за деца е должна да овозможи вршење на стручен надзор.

XIII-а. ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Член 122-а

Министерството врши инспекциски надзор над спроведувањето и примената на овој закон и другите прописи што се однесуваат на заштитата на децата, над установите за деца како и над другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца (во натамошниот текст: дејноста).

Инспекцискиот надзор опфаќа:

- надзор над применувањето и спроведувањето на овој закон, како и на другите прописи и акти донесени врз основа на овој закон;
- надзор над остварувањето на правата за заштита на децата и исполнување на обврските на корисниците, утврдени со овој закон,
- надзор над евиденцијата, документацијата и извештаите за работа за правата за заштита на децата,
- надзор над исполнетоста на условите кои се однесуваат на просторот, опремата, кадарот, групите, децата, на установите за деца, во други просторни услови, во домашни услови, на правните и физичките лица кои вршат одредени работи од дејноста;
- надзор над управување и раководење со установите за деца основани од Владата и приватните установи за деца;
- надзор над евиденцијата, документацијата и извештаите за работа на установите, правните и физичките лица кои вршат одредени работи од дејноста и на извршителите во дејноста од заштита на децата, освен на педагошката евиденција и педагошката документација;
- реализација на програмите и другите пропишани стандарди и нормативи со кои се уредува дејноста во установите за деца, освен за воспитно-образовната дејност;
- контрола на средствата стекнати од сопствени извори во установите за деца основани од Владата и
- следење на згрижување, престој, нега и исхрана на децата за време на штрајк.

Член 122-б

Инспекцискиот надзор го спроведуваат овластени државни службеници од министерот од редот на државните службеници за заштита на децата, овластени за спроведување на инспекциски надзор, со високо образование, положен испит за државен службеник и најмалку три години работно искуство по полагање на испитот.

Овластениот државен службеник од ставот 1 на овој член поседува службена легитимација, која му ја издава министерот, а со која го докажува службеното својство, идентитетот и овластувањето за преземање работи од инспекцискиот надзор.

Министерот со акт ги пропишува содржината и формата на образецот на легитимацијата од ставот 2 на овој член и на членот 122-в став 5 од овој закон, начинот на нејзиното издавање, употреба и евиденцијата на издадените и одземените легитимации.

Член 122-в

Градоначалникот на општината, на општината во градот Скопје, односно на градот Скопје може да овласти лице од општинската, односно администрацијата на градот Скопје за вршење инспекциски надзор, кое ги исполнува условите од членот 122-б став 1 на овој закон (во натамошниот текст:овластено лице).

Овластеното лице врши надзор над:

- постапката за основање и престанок со работа на јавните установи за деца основани од општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје;
- условите за работа на установите за деца основани од општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје;
- постапката за формирање на управните и други органи во јавните установи за деца основани од општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје и

- контрола на средствата стекнати од сопствени извори во јавните установи за деца основани од општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје; Доколку градоначалникот на општината, општината во градот Скопје, односно на градот Скопје не овластил лице за вршење на работи утврдени со овој закон, истите ќе ги врши овластениот државен службеник од Министерството во име и на сметка на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје, до овластувањето на лице од општинската администрација.

Доколку градоначалникот на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје овластил лице за вршење на работите утврдени со овој закон, а истото не ги врши, во тој случај работите ќе ги врши овластениот државен службеник од Министерството во име и на сметка на општината, општината во градот Скопје, односно градот Скопје.

Овластеното лице треба да поседува службена легитимација, која ја издава градоначалникот.

Член 122-г

Постапката на инспекцискиот надзор, овластениот државен службеник, односно овластеното лице од членот 122-в став 1 на овој закон, ја покренува и води по службена должност, според одредбите на овој закон и Законот за општата управна постапка.

Установите, другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од дејноста се должни да овозможат вршење на надзор и на барање на овластениот државен службеник, односно овластеното лице, во рамките на утврдените надлежности со овој закон, да му ги достават потребните податоци за вршење надзор, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на барањето.

Член 122-д

Инспекцискиот надзор се врши како редовна, вонредна и контролна инспекција врз основа на годишна програма.

Редовниот инспекциски надзор се спроведува најмалку еднаш во период од три години.

Вонредниот инспекциски надзор се спроведува по службена должност,

иницијатива на корисник на услуга, родител, старател, совет на родители, граѓанин, надлежен орган, други органи и организации и други правни лица кога постои интерес на децата, граѓанинот, интерес на трети лица или општ интерес. Контролниот надзор се изведува по истекот на рокот определен од овластениот државен службеник, односно овластеното лице за отстранување на недостатоците.

Член 122-ѓ

Вонредниот инспекциски надзор нема да се спроведе доколку од иницијативата се констатира дека:

- постапката не е правосилно завршена,
- претходно по истата работа е извршен инспекциски надзор и
- од приложената документација е очигледно дека постапката е водена во согласност со закон и други прописи и спроведувањето на инспекциски надзор е во надлежност на друг орган.

Член 122-е

Пред да започне спроведувањето на вонредниот инспекциски надзор, овластениот државен службеник, односно овластеното лице во рамките на надлежностите утврдени со овој закон, ги презема следните активности:

- по потреба го повикува предлагачот на барањето, односно иницијативата да ги дополни со потребни документи или подетално да ги образложи и
- прави стручна процена и проверка на надлежноста, обврските и одговорностите на установата, другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од дејноста на заштита на децата.

Член 122-ж

Овластениот државен службеник, односно овластеното лице во рамките на надлежностите утврдени со овој закон, во спроведување на инспекцискиот надзор има право во секое време, да влезе во просториите на установата и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од дејноста.

При вршењето на инспекцискиот надзор, овластениот државен службеник, односно овластеното лице има право да го разгледа објектот, просторот (занималните и другите простории), деловните книги, регистрите, евиденцијата, документацијата, исправите и списите, да ги сослуша корисниците, вработените, како и други лица, да утврди идентитет на лице со увид во лична исправа, како и да преземе други работи утврдени со овој закон.

Раководното или друго овластено лице во установата и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од дејноста, должни се на овластениот државен службеник, односно овластеното лице во рамките на утврдените надлежности со овој закон да му обезбедат непречено извршување на инспекцискиот надзор и да му обезбедат располагање и увид во сите средства и потребна документација.

Член 122-з

За извршениот инспекциски надзор, утврдената состојба и преземените, односно определените мерки и рокови за отстранување на утврдените неправилности, овластениот државен службеник, односно овластеното лице составува записник.

Записникот од ставот 1 на овој член содржи податоци за текот на надзорот, за преземените дејствија, за утврдената состојба и предложените мерки од овластениот државен службеник, односно овластеното лице.

Член 122-с

Доколку овластениот државен службеник, односно овластеното лице кој врши инспекциски надзор утврди дека не се применуваат законите, прописите и

другите општи акти, донесува решение со кое се наредува извршување на определени мерки во одреден рок кој го определува овластениот државен службеник, односно овластеното лице, а кој рок не треба да биде повеќе од 15 дена од денот на донесувањето на решението, и тоа:

- да нареди отстранување на констатираните недостатоци и неправилности.

Записникот и решението овластениот државен службеник ги доставува до установата, односно до правното и физичкото лице кое врши одредени работи од дејноста каде што е извршен надзорот и до Министерството, во рок од 15 дена од денот на извршениот инспекциски надзор.

Записникот и решението овластеното лице ги доставува до јавната установа за деца каде што е извршен надзор, до советот на општината, општината во градот Скопје, односно советот на градот Скопје, во рок од 15 дена од денот на извршениот инспекциски надзор.

Установата, односно правното и физичкото лице кое врши одредени работи од дејноста, во кои е извршен надзорот се должни за преземените мерки за отстранување на недостатоците во работата наредени со решението да го извести надлежниот овластен државен салужбеник, односно овластеното лице во дадениот рок од денот на приемот на решението.

Член 122-и

Против решението на овластениот државен службеник може да се поднесе жалба до надлежната второстепена комисија на Владата во рок од осум дена од приемот на решението.

Против решението на овластеното лице може да се поднесе жалба до министерот во рок од осум дена од приемот на решението.

Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 122-ј

Ако овластениот државен службеник, односно овластеното лице при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека со повреда на закон или друг пропис е сторен прекршок или кривично дело, должен е веднаш да поднесе барање за поведување прекршочна постапка, односно да поднесе пријава за сторено кривично дело.

Органот на кого му е поднесено барањето или пријавата од ставот 1 на овој член за својата одлука го известува овластениот државен службеник, односно овластеното лице.

Член 122-к

Извештај за работата на овластените државни службеници до министерот се поднесува најмалку двапати годишно.

Извештај за работата на овластените лица до градоначалникот се поднесува најмалку двапати годишно.

Доколку овластениот државен службеник констатира дека установата за деца, односно правно и физичко лице кои вршат одредени работи од дејноста во определениот рок не ги остраниле недостатоците утврдени со решението од членот 122-с став 1 на овој закон е должен без одлагање писмено да го извести министерот ако констатира дека установата за деца, односно правно и физичко лице кои вршат одредени работи од дејноста во определениот рок не ги остраниле недостатоците утврдени со решението од членот 122-с став 1 на овој закон.

Доколку овластеното лице констатира дека јавната установа за деца во определениот рок не ги остранила недостатоците утврдени со решението од член 122-с став 1 на овој закон е должно без одлагање писмено да го извести градоначалникот и управниот одбор на установата ако констатира дека јавната

установа за деца во определениот рок не ги отстранила недостатоците утврдени со решението од членот 122-с став 1 на овој закон.

Член 122-л

Министерот врз основа на извештајот од членот 122-к на овој закон, ќе донесе решение за:

- забрана за работа на установа за деца и друго правно и физичко лице кое врши одредени работи од дејноста за заштита на децата, ако не добиле решение за вршење на дејноста од членот 73 став 1 на овој закон, односно решение за издавање на дозвола за вршење одредени работи од дејноста за заштита на децата од членовите 83-б и 83-к на овој закон, како и доколку повеќе не ги исполнува условите во поглед на просторот, опремата и стручните и други кадри пропишани со овој закон и

- преземање на други мерки за кои е овластен со овој или друг закон.

Против решението од ставот 1 алинеја 1 на овој член може да се изјави жалба до надлежната второстепена комисија на Владата во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Член 122-љ

Овластениот државен службеник, односно овластено лице е одговорно:

- при вршењето на надзорот со решение не нареди преземање на мерки и дејства кои по закон бил должен да ги преземе;

- ги пречекори своите законски овластувања;

- ја злоупотреби службената должност;

- не поднесе пријава, односно не ги извести надлежните органи за утврдените неправилности и недоследности и

- не се легитимира пред почнувањето на вршењето на инспекцискиот надзор.

Постапката за утврдување на дисциплинската одговорност на овластениот државен службеник, односно овластено лице се води согласно со Законот за државните службеници.

XIV. МАНИФЕСТАЦИИ ПОСВЕТЕНИ НА ДЕЦАТА

Член 123

Манифестации посветени на децата се: "Светски ден на детето", "Детска недела" и "Ден на детето".

"Светски ден на детето" е првиот понеделник во месец октомври.

"Детската недела" се одржува секоја година во првата полна недела од месец октомври и трае седум дена.

"Ден на детето" е последниот ден од "Детската недела".

Во време на траењето на манифестациите посветени на децата се организираат културни, забавни, образовни, спортско-рекреативни, активности од областа на екологијата и други активности посветени на децата.

Активностите на манифестациите посветени на децата се финансираат од средствата што се собираат во времетраењето на манифестацијата.

Член 124

За време на траењето на "Детска недела" се плаќа посебен износ на:

- секој продаден влезен билет за театар, кино, уметничка изложба и други културни манифестации;

- секоја поштенска пратка во внатрешниот сообраќај, освен на печатени работи;

- секој влезен билет на спортски натпревари и други спортски приредби;

- секој продаден возен билет во железничкиот, автомобилскиот, меѓународниот,

меѓуградскиот и авионскиот сообраќај и

- на секој продаден облик на електронски музички и видео запис, видео касета и друго,

Од плаќањето на износот од став 1 точка 1 на овој член, се исклучуваат изложбите, приредбите и другите културни манифестации организирани од страна на ученици и студенти во јавни установи.

Член 125

Владата со одлука секоја година го утврдува начинот на наплата на износот за "Детска недела" од членот 124 на овој закон.

XV. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 126

Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на работодавецот, ако спротивно на одредбите на овој закон не дава податоци или дава неистинити податоци од кои зависи остварувањето на право од заштита на децата или користењето на услугите во установите.

Глоба во износ од 200 до 600 евра во денарска противвредност ќе се изрече и за одговорното лице во правното лице за прекршок од ставот 1 на овој член.

Член 127

Глоба во износ од 200 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на родителот или старателот на детето, корисник на право за заштита на деца, односно корисник на услуги во установите, ако изјавата или барањето што ги дал содржи неистинити или неточни податоци, а послужила како доказ за остварување на право од заштита на децата или за користење на услуга во установа за деца.

Член 128

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок и на одговорното лице во центарот за социјална работа односно установата за деца кое спротивно на одредбите на овој закон ќе одобри право од заштитата на децата.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на директорот на центарот за социјална работа, затоа што не постапил во согласност со членот 36 став 5 на овој закон.

Глоба во износ од 200 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во центарот за социјална работа за неводење или несоодветно водење на пропишаната евиденција и документација (член 106 став 2), како и за непостапување по решението за отстранување на констатирани недостатоци и неправилности во определениот рок (член 122-s).

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во центарот за социјална работа за неподнесување на извештај за користењето на средствата и барање за потребните средства за правата (член 39-б).

Член 129

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на лице кое врши директна или индиректна дискриминација и малтретирање во остварувањето на правата и облиците на заштита на децата утврдени со овој закон.

Глобата од ставот 1 на овој член ќе се изрече и за установа за социјална заштита и социјална сигурност кои решаваат за правата утврдени со законот, како и за

јавните установи за деца основани од Владата на Република Македонија, јавните установи за деца основани од општина, општините во градот Скопје и приватните установи за деца кои се основани од правно и физичко лице, правно лице запишано како агенција за давање услуги на повик.

Глобата од ставот 1 на овој член ќе се изрече за прекршок и на физичко лице што врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитување на деца како професионална дејност доколку врши директна дискриминација.

Член 130

Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установа за деца, односно физичко лице кое самостојно врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитување на деца, како и на агенција за давање услуги на повик, ако:

- организира политичко или верско организирање и дејствување и во установата односно кај физичкото лице или кај агенцијата се врши злоупотреба на децата од истите побуди, како и се врши психичко или физичко малтретирање, казнување или друго нечовечко постапување или злоупотреба на децата (член 9),
- остварува програми што не се донесени од надлежниот орган (членови 52 и 65),
- остварува програми без прибавено позитивно мислење (членови 53 и 65 став 3),
- не соработува со установи од здравствената дејност односно не постапува по член 58 став 1 од овој закон,
- постапи спротивно на одредбата од членот 58 став 2 на овој закон,
- не достави или не донесе годишна програма за работа (членови 59 и 68),
- не ги остварува стандардите и нормативите за вршење на дејноста (член 71 став 3),
- основа установа за деца без одобрение (член 76),
- ја наруши основната намена и функција на објектот во периодот на траење на закупот (член 83),
- започне со работа и врши дејност, а не ги исполнува пропишаните услови, односно ако врши дејност без решение на надлежен орган (член 73 став 1),
- започне со работа пред добивање на дозвола за отпочнување со работа (членови 83-б и 83-к),
- правно лице продолжи со давање на услуга спротивно на одредбите на овој закон по донесено решение за забрана за вршење работите од дејноста згрижување и воспитување на деца, односно одмор и рекреација на деца (членови 83 и 84),
- не извести за престанок на работа на приватната установа (член 81-а),
- физичко или правно лице не води евиденција за корисниците и дадените услуги (членови 83-ѓ и 83-л);
- изврши избор на работници спротивно на условите утврдени со овој закон (членовите од 84 до 90),
- постапи спротивно на одредбите од членот 92 ставови 1 и 2 на овој закон,
- не ја води пропишаната евиденција и документација или ја води спротивно на пропишаното со акт (член 106),
- не ја води пропишаната евиденција (член 107),
- користи прирачници и детски списанија за кои нема решение за одобрување и употреба (член 108),
- не ги применува утврдените цени на услуги од надлежен орган (член 115),
- доставува неистинити податоци, како и незаконски или неправилно ги користи средствата (член 116),
- не овозможи вршење на надзор (членови 117, 120, 121 и 122-ж),
- не ги извршува наредените мерки и дејствија (член 122-с став 1) и
- непочитување на забраната за работа на установата за деца и друго правно и физичко лице кое врши одредени работи од дејноста и преземање на други

мерки од членот 122-л став 1 алинеи 1 и 2 на овој закон.

За прекршок од ставот 1 на овој член, глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на раководното лице во установата односно кај физичкото лице кое самостојно врши одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца како и кај агенцијата за давање услуги на повик.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на вработено лице во установата, ако:

- телесно казни дете, односно психички го малтретира (член 9),
- ја води евиденцијата и документацијата спротивно на членовите 106 и 107 од овој закон и
- користи прирачници и детски списанија за кои нема решение за одобрување и употреба (член 108).

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок и на директорот на јавната установа за деца ако дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени со годишниот финансов план на установата.

Член 131

Глоба во износ од 500 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установа за деца која постапува спротивно на одредбите од член 95 на овој закон во поглед на започнувањето, траењето и завршувањето на работното време на работниците.

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во установата за прекршокот од ставот 1 на овој член.

Член 132

Глоба во износ од 200 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правно лице кое не наплатува средства за „Детска недела“ односно кое не го уплатува наплатениот износ (членови 124 и 125).

Глоба во износ од 200 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице на правното лице, за прекршок од ставот 1 на овој член.

Член 132-а

Прекршочната постапка за прекршоците предвидени во овој закон ја води надлежниот суд.

Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон, Министерството води постапка за порамнување согласно Законот за прекршоците.

XVI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 133

(Член 133 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Постојните организации за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст од денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да работат како јавни установи за деца - детски градинки.

Постојните: Работна организација за одмор и рекреација на деца „Младост“ - Скопје, Работна организација за одмор и рекреација на деца и младина „Илинден“ - Гостивар, Детско одморалиште „Пелистер“ - Битола, Претпријатие во општествена сопственост - Рекреативен центар „Малешево“ - Берово, Претпријатие во општествена сопственост „Мајски Цвет“ - Струга, од денот на

влегувањето во сила на овој закон продолжуваат да работат како јавна установа за деца – детско одморалиште, а сезонските одморалишта продолжуваат да работат во рамките на организационите единици на Министерството за труд и социјална политика.

Член 133-а

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Основачките права и обврски над постојните јавни установи за деца-детски градинки се превземаат од општините и општините во Градот Скопје на чие подрачје е седиштето на установата, под услови и на начин утврдени со овој закон.

Според утврдената динамика за обезбедување на финансиски средства согласно Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, Владата ќе донесе одлука со која конкретно ќе ги утврди јавните установи од ставот 1 на овој член, над кои општините и општините во Градот Скопје ќе ги преземаат основачките права и обврски.

Со денот на влегувањето во сила на одлуката од ставот 2 на овој член, вработените, архивата, опремата, документацијата, средствата на јавните установи од ставот 1 на овој член, се преземаат од установата која продолжува да работи како јавна установа основана од општината и од општината во Градот Скопје.

Со денот на преземањето на основачките права над установите од ставот 1 на овој член, општините и општините во Градот Скопје ги преземаат обврските на установите да им обезбедат средства за работа.

Член 133-б

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

На постојните јавни установи за деца - детски одморалишта може да се изврши сопственичка трансформација (во натамошен текст: приватизација).

Член 133-в

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Во приватизацијата на постојните јавни установи за деца - детски одморалишта може да учествуваат домашни и странски правни и физички лица, на начин и под услови утврдени со овој закон.

Во постапката на приватизација при изборот на најповолен понудувач преку јавен повик, соодветно се применуваат одредбите од Законот за јавни набавки со кои се уредува отворениот повик и начинот на доставувањето на понудите.

Член 133-г

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004 и член 26 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2005)

Одлука за приватизација на постојните јавни установи за деца - детски одморалишта донесува Владата на предлог на министерот.

Кон предлогот се приложува:

- програма за начинот на остварување на приватизација;

- извештај за извршена ревизија на годишната сметка од страна на државната ревизија;
- извештај за проценетата вредност на субјектот на приватизација;
- извод од Централниот регистар на Република Македонија и
- податоци и докази за правото на сопственост, располагање, користење и управување со недвижностите.

Член 133-д

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Приватизацијата на постојните јавни установи за деца - детски одморалишта може да се врши со:

- трансформација на постојните јавни установи за деца - детски одморалишта во приватни установи за деца - детски одморалишта и
- трансформација на постојните јавни установи за деца - детски одморалишта во акционерски друштва.

Член 133-ѓ

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Постојните јавни установи за деца - детски одморалишта можат да се приватизираат и да се организираат, односно да се основаат како приватни установи за деца - детски одморалишта, врз основа на одлука што Владата ќе ја донесе по предлог на министерот.

Во постапката на приватизација при изборот на најповолен понудувач преку јавен повик, соодветно се применуваат одредбите од Законот за јавни набавки со кои се уредува отворениот повик и начинот на доставувањето на понудите.

Член 133-е

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Кога постојна јавна установа за деца - детско одморалиште, без ликвидација, согласно со овој закон се трансформира во акционерско друштво истовремено со трансформацијата се спроведува и постапка на приватизација.

На трансформацијата на јавната установа од ставот 1 на овој член во акционерско друштво во приватна сопственост се применуваат одредбите од Законот за трговските друштва.

Член 133-ж

(Член 75 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Постојните јавни установи за деца - детски одморалишта продолжуваат да работат како јавни установи за деца - детски одморалишта основани од Владата согласно со одредбите од овој закон до завршување на процесот на нивната трансформација.

Член 134

(Член 134 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Додатоците за деца, по влегувањето во сила на овој закон, ќе продолжат да се остваруваат согласно со одредбите од Законот за општествена заштита на децата („Службен весник на СРМ“ бр.6/81, 40/87, 17/91 и 38/91 и „Службен весник на Република Македонија“ бр.12/93) и соодветните подзаконски акти до донесувањето на подзаконскиот акт од член 40 на овој закон.

Член 135

(Член 135 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Сите подзаконски акти предвидени со овој закон, ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на подзаконските акти предвидени со овој закон, ќе се применуваат постојните подзаконски акти, доколку се во согласност со овој закон.

Член 136

(Член 136 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Детските градинки и детските одморалишта, ќе ја усогласат својата организација, работење и акти со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на актите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните општи акти, доколку се во согласност со овој закон.

Доколку постојните општи акти не се во согласност со овој закон, овој закон се применува непосредно.

Член 137

(Член 137 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Директорите на детските градинки именувани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат своите функции до именувањето на нов орган на раководење, согласно со овој закон.

Органите на управување на детските градинки избрани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ја вршат својата функција до изборот на нов орган на управување, согласно овој закон.

Директорите на постојните организации за одмор и рекреација - детски одморалишта, именувани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат своите функции до именување нов орган на раководење, согласно овој закон.

Органите на управување на постојните организации за одмор и рекреација - детски одморалишта, избрани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ја вршат својата функција до избор на нов орган на управување.

Член 138

(Член 138 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000)

Постојните забавишни групи при основните училишта по влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да работат во состав на основните училишта преку кои обезбедуваат средства за функционирање од Министерството за образование и наука, односно од Буџетот на Републиката.

Член 139

(Член 139 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2000 и член 76 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Работниците со високо, више и средно образование кои на денот на влегувањето во сила на овој закон немаат соодветен вид и степен на образование и имаат најмалку пет години работно искуство на соодветното работно место, можат и понатаму да ја вршат работата на работното место на кое се затечени со влегувањето во сила на овој закон, а другите се должни да го оформат своето образование согласно со членовите од 84 до 89 од овој закон во рок од осум години од денот на влегувањето во сила на истиот.

Доколку во рокот предвиден во став 1 од овој член работниците не го оформат своето образование, работниот однос ќе им престане.

По исклучок на став 1 од овој член, постојниот кадар кој на денот на влегувањето во сила на овој закон работи во јавната детска градинка како воспитувачи и кои завршиле Филозофски факултет – педагошка група – насока за предучилишни педагози, Филозофски факултет – педагошка група за еднопредметна педагогија, или Филозофски факултет – група педагогија – двопредметни студии, група психологија, Филолошки факултет – група македонски јазик и група историја на книжевностите на народите на СФРЈ, Факултет за музичка уметност – наставна насока, Факултет за ликовни уметности – наставна насока и Факултет за физичка култура – наставна насока, ако имаат завршено специјалистичка студија за предучилишни педагози, продолжуваат и понатаму да ги вршат работите на воспитувачи.

Член 140

(Член 140 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000)

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за општествена заштита на децата („Службен весник на СРМ“ бр. 6/81, 40/87, 17/91 и 38/91 и „Службен весник на Република Македонија“ бр.12/93), Законот за одморалиштата на децата и младината „Службен весник на СРМ“ бр.22/78, 17/91 и 38/91) и Законот за предучилишно и основно воспитание и образование („Службен весник на СРМ“ бр. 19/83, 29/89, 15/90, 11/91 и „Службен весник на Република Македонија“ бр.14/95).

Член 141

(Член 77 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Работниците кои на денот на влегувањето во сила на овој закон имаат најмалку четири години работно искуство на работно место неговател, а не се педагошко - медицински сестри, освен работниците кои работеле на работно место педагошко - медицинска сестра и имаат четиригодишно соодветно образование согласно со

овој закон, најдоцна до 1 јули 2005 година, се должни да го завршат курсот од член 84 став 11 на овој закон, во спротивно ќе им престане работниот однос.

Член 142

(Член 78 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Низ целиот текст на Законот зборовите: "сезонско одмаралиште" и зборовите: "и сезонско одмаралиште" се бришат.

Член 143

(Член 79 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Низ целиот текст на Законот зборовите: "Министерството за труд и социјална политика" се заменуваат со зборот: "Министерството", а зборовите "министерот за труд и социјална политика" се заменуваат со зборот "министерот".

Член 144

(Член 80 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Низ целиот текст на Законот зборот: "инвалидност" се заменува со зборовите "пречки во физичкиот развој", зборовите: "физички или психички пречки" се заменуваат со зборот "пречки во телесниот или интелектуалниот развој", а зборот "психичкиот" се заменува со зборот "интелектуалниот".

Член 145

(Член 81 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 146

(Член 82 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Постојните јавни установи за деца-детски градинки должни се да се усогласат со предвидените услови за работа од членот 71 став 1 алинеја 2 на Законот за заштита на децата во рок од пет години од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 147

(Член 83 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004 и член 91 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Правно лице чија регистрирана претежна дејност не е од областа на згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст, а во рамките на своето работење обезбедува и остварува услуги од дејноста згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст, односно одредени работи од дејноста згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст, должно е во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да се трансформира во установа за деца и да ги усогласи своите акти, организација и работење согласно со

одредбите на овој закон.

Трансформацијата во установа за деца се врши без ликвидација на правното лице од ставот 1 на овој член.

Доколку правното лице од ставот 1 на овој член не изврши усогласување на своите акти, организацијата и работењето со одредбите од овој закон, министерот донесува решение за забрана на вршење на работите од областа на дејноста на згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст.

Министерот по правото на надзор и мислење на комисијата од членот 73 на овој закон донесува решение од ставот 3 на овој член.

Правното лице има право на жалба против решението од ставот 3 на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата.

По конечноста на решението на ставот 3 на овој член, решението се доставува до надлежни органи за преземање на соодветни мерки и дејствија.

Член 148

(Член 84 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004 и член 92 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Правно лице чија регистрирана претежна дејност не е од областа на одморот и рекреацијата на деца, а во рамките на своето работење обезбедува и остварува услуги од дејноста одмор и рекреација на деца, должно е во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да се трансформира во установа за деца и да ги усогласи своите акти, организација и работење согласно со одредбите на овој закон.

Трансформацијата во установа за деца се врши без ликвидација на правното лице од ставот 1 на овој член.

Доколку правното лице од ставот 1 на овој член не изврши усогласување на своите акти, организацијата и работењето со одредбите од овој закон, министерот донесува решение за забрана на вршење на работите од областа на дејноста на одмор и рекреација на деца .

Министерот по правото на надзор и мислење на комисијата од членот 73 на овој закон донесува решение од ставот 3 на овој член.

Правното лице има право на жалба против решението од ставот 3 на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата.

По конечноста на решението од став 3 на овој член, решението се доставува до надлежни органи за превземање на соодветни мерки и дејствија.

Член 149

(Член 85 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Барањата за остварување на правото за помош за опрема на новороденче поднесени пред денот на влегувањето во сила на овој закон и кои не се решени до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се решат согласно со одредбите на овој закон.

Член 150

(Член 86 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Центрите за социјална работа во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ја преземат целокупната документација за корисниците на правата од членот 4 став 1 точки 1, 2 и 3 („Службен весник на Република

Македонија“ број 98/2000 и 17/2003) архивата, како и вработените распоредени во Министерството во делот за вршење на работите за заштита на децата согласно актот за систематизација на работните места на центрите за социјална работа.

Член 151

(Член 87 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Поднесените барања за остварување на правата за детски додаток, посебен додаток и помош за опрема на новороденче ќе се решаваат согласно со одредбата на член 32 од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000 и 17/2003), се до преземање на работите и вработените од членот 86 на овој закон од меснонадлежниот центар за социјална работа. Решенијата донесени пред преземањето од меснонадлежниот центар за социјална работа ќе продолжат да важат до истекот на рокот за нивното важење, односно до настанување на промена.

Член 152

(Член 88 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Вработените воспитувачи во јавните детски градинки кои работат во групи на деца на возраст над 5 години до седум години од 1 септември 2006 година ги преземаат основните училишта согласно со Законот за основното образование.

Член 153

(Член 89 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

До денот на отпочнување на примената на одредбите од овој закон, кои се однесуваат на детските градинки, постојните јавни установи за деца - детски градинки продолжуваат да работат како јавни установи за деца - детски градинки согласно со Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000 и 17/2003).

Член 154

(Член 91 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2004)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а одредбите од членовите 2, став 2, 12 во делот кој се однесува на утврдување на возраста на децата, 13, 21 став 2, 22 и 23 став 1 на овој закон, ќе се применуваат од 1 септември 2005 година. Членовите 1 став 2, 2 ставови 1 и 3, 3 ставови 1 и 2, 4 ставови 2 и 3, 14 став 2, 30 ставови 1, 2, 3 и 6 во делот за средства за основање и работа на јавните установи основани од општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, 31, 34 ставови 6 и 7, 36 ставови 5, 6, 7, и 8 во делот за установа основана од општината и Градот Скопје, 41 став 2 освен за јавна установа основана од Владата, 49 став 2 во делот кој се однесува на утврдувањето на почетокот и завршетокот на работно време на јавна установа основана од општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, 50, 51, 98-а, 53, 54 ставови 7 и 8, 55, 101-б, 102-а, 102-б, 59, 62 ставови 5, 6 и 7 63 ставови 2, 3, 4, 5 и 6, 64 став 2, 66 став 2 во делот за давање согласност од советот на општината, општината во Градот Скопје и од Градот

Скопје, 68 ставови 2 и 5 во делот за јавни установи основани од општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, 69 став 2, 70 во делот кој се однесува на надлежноста на советот на општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, 71, 72 во делот кој се однесува на доставувањето извештај по надзор до советот на општината, општината во Градот Скопје и Градот Скопје, 74 став 3 и членот 133-а од овој закон ќе се применуваат најдоцна во рок од 90 дена од денот на конституирањето на советите на општините и Советот на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори („Службен весник на Република Македонија“ број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).

Член 155

(Член 27 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр.113/2005)

Постапките за остварување на право на помош за опрема на новороденче, започнати пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон, ако со овој закон правото за опрема на новороденче не е решено на поповолен начин за корисникот.

Член 156

(Член 28 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2005)

Министерот најдоцна во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе прописите чие донесување е утврдено со овој закон.

Член 157

(Член 30 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2005)

Одредбите од членовите 2, 11, 12 и 26 на овој закон ќе се применуваат од 30 септември 2006 година.

Член 158

(Член 7 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008)

Прописот од членот 30-в на овој закон министерот ќе го донесе најдоцна во рок од два месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 159

(Член 93 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Во членовите 20-а, 23 и 27 од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008), по зборот „просечната“ се додава зборот „нето“.

Во членот 29 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2008) по зборот „просечната“ се додава зборот „нето“.

Член 160

(Член 94 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Во членовите 48 ставови 3 и 4 и 52 став 3 зборовите: “интелектуалниот и телесниот развој” се заменуваат со зборовите: “менталниот развој и телесна попреченост”.

Во членовите 45, 48 ставови 1 и 2, 59-в, 84 и 86, зборовите: “интелектуалниот или телесниот развој” се заменуваат со зборовите: “менталниот развој или телесна попреченост”.

Член 161

(Член 95 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 162

(Член 96 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Постапките за остварување на правото на еднаквостна парична помош за новороденче започнати пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

За дете (второ и трето) родено до денот на влегувањето во сила на овој закон за кое согласно со одредбите на прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон не е поднесено барање за остварување на право на еднаквостна парична помош за новороденче, правото може да се оствари според одредбите на прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон, по поднесено барање најдоцна до наполнети три месеца живот на детето, а за посвоено дете најдоцна до три месеца од заведувањето на посвоеното дете во книгата на родените.

Член 163

(Член 97 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ број 83/2009)

Постапките за остварување на правото на родителски додаток за дете започнати пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 164

(Член 98 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

По сите барања за остварување на правото на родителски додаток за дете (второ, трето и четврто) поднесени во рок најдоцна до наполнети три месеца живот на детето во периодот од девет месеци од денот на влегување во сила на овој закон, може да се оствари правото на родителски додаток за дете согласно со членовите 30-а и 30-б од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/ 2008) ако ги исполнуваат и другите предвидени услови според одредбите на прописите кои

важеле пред влегувањето во сила на овој закон.

Член 165

(Член 99 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Со денот на влегувањето во сила на овој закон продолжува да се остварува правото на родителски додаток за дете (второ, трето и четврто), стекнато согласно со одредбите на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008).

Член 166

(Член 100 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Од денот на влегувањето во сила на овој закон до примената на членовите 12, 17, 20, 23, 24, 28 и 30 од овој закон, остварувањето на правото на детски додаток и на правото на посебен додаток ќе продолжи да се остварува согласно со одредбите на членовите 16, 20-а, 23, 26, 27, 31 и 32-а од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 98/2000, 17/2003, 65/2004, 113/2005, 98/2008 и 107/2008) и членот 93 став 1 од овој закон.

Член 167

(Член 102 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009)

Одредбите од членовите 7, 18 став 1 и 32 на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2010 година.

Одредбите од членовите 12, 17, 19, 20, 23, 24, 28, 30 и 33 ставови 2, 6 и 7 на овој закон ќе се применуваат по влегувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 168

(Член 6 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/2009)

Од 1 јануари 2010 година до примената на членот 1 од овој закон граничниот износ на просечните месечни приходи по член на семејство за остварување на правото на детски додаток ќе изнесува 2.490 денари, а за самохран родител 4.980 денари и истиот од 2010 година ќе се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 169

(Член 7 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/2009)

Од 1 јануари 2010 година до примената на членот 2 од овој закон висината на детскиот додаток за дете до 15 години живот, односно додека е редовен ученик во основно училиште ќе изнесува 716 денари, а за дете од 15 години, односно додека е редовен ученик во средно училиште ќе изнесува 1.136 денари при што вкупниот месечен износ за детски додаток за децата за кои родителот го остварил правото да изнесува 1.800 денари и истите од 2010 година ќе се усогласуваат со

порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 170

(Член 8 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/2009)

Од 1 јануари 2010 година до примената на членот 3 од овој закон висината на посебниот додаток ќе изнесува 4.202 денари и истата ќе се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 171

(Член 9 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/2009)

Од 1 јануари 2010 година висината на правото на родителски додаток за дете (второ, трето и четврто) кое ќе се остварува согласно со членовите 98 и 99 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ број 83/2009) ќе изнесува за второ дете 4.829 денари, за трето дете 8.048 денари и за четврто дете 11.267 денари, а единствениот родителски додаток за дете, во случај мајката да роди четврто дете додека го остварува родителскиот додаток за трето дете, изнесува 16.096 денари. Усогласувањето на висините на правото на родителски додаток за дете од 2010 година ќе се врши со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 172

(Член 10 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/2009)

Одредбите на членовите 4 и 5 од овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2010 година. Одредбите на членовите 1, 2 и 3 од овој закон ќе се применуваат со започнување на примената на членот 102 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/2009).